

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê N̄awae N̄ajam. Eñ keto buku tau gebe ênac miñ ñalau Dabuñ gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê N̄awae N̄ajam lasê “an̄ga Jerusalem to Judaia samucgen̄ ma Samaria ñagamêñ e naêndên̄ nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlain̄ tau gêjac m̄ an̄ga Judanên̄ gamêñ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgen̄ nêñ sekên̄ gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac tôn, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau teñ sêli tauñ sa gêdên̄ kaisara, tê sejam gôliñ Romnên̄ gamêñ nê atomanô. Eñ gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkên̄ gêwiñ to sêkên̄ maten̄gen̄ sêmoa nan̄, gebe kêtú anô kêpi biñ lau buña sêkên̄ gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu têtêac, nan̄ kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê N̄awae N̄ajam lasê kêsa an̄ga gamêñ dambê jaselom gamêñ baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nan̄ gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa an̄ga Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa an̄ga Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc N̄aluñ ñagamêñ ñagêdô samob e jagêdên̄ malacsêga Rom.

Aposolonên̄ buku tonec ñagêbôm teñ gebe sêjac N̄alau Dabuñ nê kolensêga ñamiñ gêjam auc. Gêdên̄ Om Pentekostña N̄alau Dabuñ ton̄claigen̄ mên̄kêpi lau buña an̄ga Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac

to nêj laumata tòn kêtôm binj, tê sêjac naminj gec buku tau nê, samob gêmoagenj. Ac sêkatonj lau buņa namataņa nêj jaenj sa natênagenj gêc binj nagêdô, taņ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa naņ. Go gênsêga, taņ teto naminj gêc naņ, kêtôc jaenj tau naņaclai kêtû anô kêpi lau buņa sêsa nêj lêngja ma kêpi gôlôac samob sêbinj taunj tòn tonanôgenj nanja. **Nadênaņ**

1. Jesu gêjac dabinj aposolo kêtû nêj kôm sêwa enj nam saņa 1:1-26
  - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêņa ma gêjac mata Nalau Dabunj gêdenj êsêac 1:1-14
  - b. Sêjalinj nac tenj sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
  - a. Lêng Misionņa namataņa 13:1-14:28
  - b. Aposolo sêkac taunj sa anĐa Jerusalem 15:1-35
  - c. Lêng Misionņa kêtû luagêcņa 15:36-18:22
  - d. Lêng Misionņa kêtû têlêacņa 18:23-21:16
  - e. Sêkêc Paulu tònj gêngônj kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Nalau Dabunj

¹ Teopili, binj namataņa tec kato su kêpi binj samob, taņ Jesu gêgôm to kêdônj gêdênj taņ gêjac m nê kôm

² e gêdênj bêc, taņ Anôtô kêkôc enj sa naņ. Anôtô kêkôc enj sa atomgenj ma Nalau Dabunj kêkac Jesu tec kêsakinj aposolo, taņ kêjalinj êsêac sa naņ.

³ Gêdêñ tañ kêkôc nê ñandan su nan, kêtôc tau gêmôa mata jaliña gêdêñ êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ñalêñ gwalêkiñ. Sêlic enj kêtôm bêc 40 ma kêsôm biñ kêpi Anôtônê gamêñ gêdêñ êsêac.

⁴ Enj gêmôa gêwiñ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem siñ atom ma aôn biñ, tañ Tamoc gêjac mata to añô anga aêñoc nan, e ñanô êsa acgom.

⁵ Gebe Joaņ tec kêsagu lau ña bu, ma amac oc alinj Ñalau Dabuñ êtu nêñ sanju ñabêc jauc atom.”

*Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁶ Lau tañ sêkac tauñ sa nan, têtû kênac enj gebe “Apômtau, êndêñ têm tonec oc ômansañ Israelnêñ gamêñ êtu gamêñ towae êtiam me masi.”

⁷ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêñ kôm gebe ajala têm to noc, nan ñaclai ñatau Tamoc taê gêjam gêc nê tauña nan atom.

⁸ Mago Ñalau Dabuñ wacêpi amac e atu lau toñaclai ma awa aê ñam sa anga Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadiñ.”

⁹ Jesu kêsôm biñ tonañ su, go êsêac sêlic enj kêpi lôlôc gêja e tao teñ kêsip enj su, tec matenânô sêlic enj sapû.

¹⁰ Enj kêpi gêja ma êsêac maten gê undambê ñañêngeñ sêkô e sêlic ñac luagêc toñakwê ñaeb ñaôma mênşêkô sêwiñ êsêac.

¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagen akô matem gê undambê. Jesu tau, tañ anga amacnêñ kêpi undambê gêja nan, oc êmu êmêñ êtôm tê alic enj kêpi undambê gêja nê.”

Sêjaliñ ñac teñ sa gêjô Juda

12 Go aposolo sêmu anġa lôc, taŋ sêsam gebe Lôckatêkwi naŋ, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ŋagala amboac lêŋ sabatŋa tenċ.

13 Jasêô lasê e gacgeŋ sêpi andu ŋabalêm ŋadenċ ŋaôŋa, taŋ êsêac sêmoasêmoa naŋ sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda.

14 Lau samob tonanċ sêwiŋ lauo ŋagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenċ mec tonêŋ ŋalêlôm kêpi tagenċ sêjac ŋawae sêmoa.

15 Gêdêŋ ŋasawa tonanċ lasitêwai amboac 120 sêŋgônċ sêwiŋ taunċ, go Petere gêdi kêkô êsêac ŋalunċ ma kêsôm gebe

16 “O lasitêwaac, ŋalau Dabuŋ gêôc Dawid awa sa ma kêsôm binċ kwananċenċ kêpi Juda, taŋ gêwê lau-sêkôc-Jesu-tôŋwaga naŋ. Binċ taŋ teto gêc naŋ, kêtû anô sugac.

17 Ŋac tonanċ gêwiŋ aêac ma gêwê kainċ sakinċ tonec gêwiŋ.”

18 Ŋac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenċ, go gêu tau môkêapac gêmunċ e jagêôc gêŋgic kêsêp ŋalunċenċ ma ŋatêtac gêwê.

19 Lau Jerusalemċa samob sêŋô binċ tonanċ ŋawae, tec sêsam kôm tau ŋaê ŋa êsêac taunċ awenċ gebe Akeldama, ŋam gebe “Kômdec.”

20 “Binċ tau teto gêc buku Pesalemċa gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ŋac tenċ êŋgônċ ŋalêlôm atom-anô.’

Ma teto binċ tonec gêwiŋ gebe

‘Ŋac tenċ oc êwê kainċ ênê sakinċ.’

21-22 “Amboac tonañ ñac tej mênêwiñ aêacman ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. En ñac tañ anga lau, tañ sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ tañ Apômtau Jesu kêsêññ gêja gêmên gêmoa aêac ñasawa gêdêñ tañ en gêliñ Joaņnê sanju nañ, e mênghêdêñ gêwi aêac siñ ma kêpi lôlôc gêja nañ.”

23 Amboac tonañ sêkêñ ñac luagêc, Josep, tañ sêsam en gebe Barsaba, ma nê ñaê tej gebe Justu nañ, agêc Matia.

24 Go tetey mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênghêc ñac tau, tañ kôjaliñ en sa anga ñac luagêc tonec nêñ nañ, êndêñ aêac,

25 gebe êkôc sakiñ to aposolonêñ kôm sa êjô Juda, tañ gêwi siñ ma gêc gêja nê gamên.”

26 Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam en gêwiñ aposolo 11. * paliñ-paliñen êndêñ sabat atom. Êsêac sêsêlêñ intêna dambêgen, tec sêsam ñasawa tonañ gebe lên sabatja.

2

Nalau Dabun kêsêp gêmên

1 Gêdêñ bêc Pentekostja nañ êsêac samob sêcac tañ sa sênghôn tagen.

2 Go sep tagen ñadindiñ kêsa anga undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênghêjam andu, tañ êsêac sênghôn nañ, auc samucgen.

3 Ma sêlic gên gêwa gênghic-gênghic amboac ja ñaimbêla mênghêsac êsêac ñaô gêdêñ-gêdênghen.

---

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlêñ

4 Ma nalau Dabuŋ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awenŋ kêtôm Nalau Dabuŋ gêôc êsêac awenŋ sa.

5 Juda mansaŋ aŋga gamêŋ samob, taŋ gêc umbonŋ nalabu naŋ, sêkac taunŋ sa jasêŋgônŋ Jerusalem.

6 Gamêŋ tau tonanŋ ŋadindiŋ kêsa, tec lau samob sêpi tagenŋ e têtakê gebe sêŋô lau tônê sêjam êsêac taunŋ awenŋ gêdêŋ-gêdêŋgenŋ.

7 Lau samob sêlic e gêjac nêŋ Iênô auc to sê taêŋgenŋ ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm biŋ sêmoa nê, lau Galilianaŋa me masi.

8 Amboac ondoc tec taŋô êsêac sêsôm aêac taunŋ awenŋ, taŋ tenenŋi sêkôc aêac ma tasôm naŋ.

9 Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, taŋ daŋgônŋ Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia

10 ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ŋagamêŋ Kurene ma lau, taŋ tamêŋ aŋga Rom naŋ,

11 Judawaga to lau lêŋŋa ma lau Krete to Arabia, aêac taŋô êsêac sêsôm Anôtônê gêŋtalô kapôêŋ ŋawae ŋa aêac taunŋ awenŋ.”

12 Gêŋ tonanŋ gêjac êsêac samob naŋ Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêŋ taunŋ gebe “Gêŋ tonanŋ ŋam amboac ondoc.”

13 Ma lau ŋagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjaŋiŋ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

14 Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagenŋ gêdêŋ êsêac gebe “Judawaga to amac samob, taŋ aŋgônŋ Jerusalem naŋ, aê jawa biŋ tonec ŋam sa êndêŋ amac aŋô acgom.

15 Amac abe lau tonan wain kêjanjij êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mêngic lauj sa kêkô.

16 Tagenj bin, tanj propete Joel kêsôm nanj, kêtuj anô gebe

17 ‘Anôtô kêsôm gebe Êndênj bêc njanuŋa oc jakêc njoc
Njalau êpi njanalac samob
e latômio to njac oc seoc binj lasê, ma nêmb njanseŋomi
oc sêlic njakatu,
ma amacnêmb lau njanô oc sênêc mê.

18 Êndênj bôc tonan oc jakêc njoc Njalau êpi njoc
sakinjwagao to njac e seoc binj lasê.

19 Ma oc jakêj gênsêga anjga umbonj Iôlôcŋa ma
gêntalô anjga nom elonjja tonec njai, dec to ja
ma jadauj.

20 Oc oc ênam kanuc ma ajônj êtôm dec, go
Apômtaunê bêc kapôênj ma bêc towae tau
mêjêsa.

21 Êndênj tônb lau samob, tanj awenj gêjac
Apômtaunj njâ nanj, tec Anôtô oc ênam
êsêac kêsi.’

22 “Amac Israelwaga, anjô njoc binj tonec acgom.
Anôtô kêwaka Jesu Nasaretŋa sa gedenj amac nj
genj kapôênj to gênsêga ma gêntalô. Enj kêkêj Jesu
gêgôm gêj tau gêmoa amac njalêlôm taôm ajalagac.

23 Anôtô taê gêjam njabinj to kêjala kêtuj tôj
kwananjenj gebe êwi njac tau sinj êsêp amac lememb.
Amac akêj enj gêdênj lau-sesenj-binjsu-popocwaga
sêjac enj kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac
enj êndu.

24 Njac tau tonan Anôtô kêgaboac enj su anjga gêmab
njanandanj ma gêju enj gêdi sa gebe gemacanô tau
kêkôc enj tôj kêtôm atom.

²⁵ Dawid kêsôm biñ kêpi enj gebe
 ‘Aê galic Apômtau kêkô ñoc lañôcnêm gedenj tôngej.
 Enj gêmoa aêñoc anôña gebe jaku atom.

²⁶ Amboac tonanj tec têtac ñajam kêsâ ma imbeloc
 kêtû samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgenj, mago kakêñj matoc

²⁷ gebe aôm oc ondec aêñoc katuc êmoa lamboam
 atom

ma aôm Ôkêñj nêñj ñac dabuj ôli êtu palê atom.

²⁸ Aôm kôtôc intêna janğôñj matoc jaliña gêdêñj aê.

Aôm oc ôkêñj aê jamoa aôm lañômnêm e têtac ñajam
 ênam aê auc samucgenj.’

²⁹ “O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid
 nê biñ ênêc awêgenj êndêñj amac. Enj gêmac êndu ma
 sêsuj enj ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e gedenj galoc.

³⁰ Ñac tonanj enj propete tej ma kêjala biñ, tañ
 Anôtô kêsôm kêtû tông kêpi enj gebe ‘Aô mnêm
 wakuc tej oc êngônj nêm lêpônj kinña.’

³¹ Enj propete, tec gêlic biñ, tañ ocgo mênêsa nanj
 kwananjenj ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi
 sanja gebe

‘Anôtô gedec enj gêmoa lamboam atom ma enj ôli
 kêtû palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu enj gêdi sa ma aêac lau
 samob tonec alic genj tau asôm lasê.

³³ Anôtô kêsuj enj sa jagêngônj ênê anôña, ma Jesu
 kêkôc Ñalau Dabuj anja Tamanê kêtôm Tama gêjac
 mata gêdêñj enj nanj, menkekec tec amac alic to anô.

³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago
 kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdêñj aêñoc Apômtau gebe Ôngônj
 aêñoc anôña

35 e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkainñ ñalabu acgom.’

36 “Amboac tonañ lau Israel samob sêjala ñanôgenñ acgom gebe Jesu tau, tañ amac ajac eñ kêpi kakesotau nanñ, Anôtô kêkêñ eñ kêtú Apômtau to Kilisi.”

37 Sêñô binñ tonañ e kepenñ êsêacnêñ ñalêlom ñanô ma sêsôm gedenñ Petere to aposolo ñagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmêñ oc anğôm tañ amboac on-clocgenñ.”

38 Tec Petere kêsôm gedenñ êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensañgu amac sênam Jesu Kilisi lanğô êtômgenñ gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabunñ êndênñ amac êwac.

39 Gebe Anôtô gêjac mata binñ kêpi amac to nêm ñapalê ma êsêac lau gamêñbômñña samob, kêpi êsêac samob, tañ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêkalem êsêac nanñ.”

40 Ma Petere gêwa sa to gêjac binñsu êsêac ña binñ ñagêdô gwalêkinñ gebe “Akêñ taôm andênñ Anôtô gebe ênam amac kêsi anğa lau geo tonañ nêñ.”

41 Lau tañ sêkôc Peterenê binñ sa nanñ, sêlinñ sanğú. Ma gêdênñ bêc tonañ lau amboac 3,000 jasêwiñ gôlôac.

42 Lau tonañ ñai sêmasañ aposolonênñ mêtê to binñ sêmbinñ tañ tônia ma sêpô polom kêkôc to tetênñ mec. Sêgôm gênñ tonañ gedenñ tôniañ.

Gôlôacnêñ lêñ

43 Êsêac samob têntac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogêñsêga to gênğalô taêsam.

44 Ma êsêac, tañ sêkêñ, gêwiñ nanñ, samob sêñgônñ sêwiñ tañ ma sêwê kainñ nêñ gênñ samob sêpi tagenñ.

45 Êsêac sêkêñ nêñ waba to gêñ lau sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa gêdêñ lau samob kêtôm sêpô lêna tañ gêdêñ-gadêñgeñña.

46 Êsêac semoa lôm dabuñ kêtôm bêcgeñ, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kêkôc kêtôm nêñ andugeñ ma señ nêñ gêñ totêntac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñañêñ.

47 Êsêac sêlambiñ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasiñ êsêac. Ma Apômtau kêkêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsi nañ, jasêwiñ gôlôac tau kêtôm bêcgeñ.

3

Ñac ñatêkwa kêtù goloñ ôli ñajam kêsa

1 Ñasawa tenj Petere agêc Joañ sêpi lôm dabuñ sêja sebe tetenj mec êndêñ ñanoc ocmataña.

2 Ma ñac tenj gêmôa tonañ. Têna kêkôc eñ akaiñ to lêma kêtù goloñ. Kêtôm bêcgeñ lau sêbalan eñ jatetoc eñ gêngôñ lôm dabuñ ñakatam, tañ sêsam gebe Katamñajam nañ, gebe etenj gêñ êndêñ lau, tañ sêsô lôm dabuñ sêna nañ.

3 Ñac tau gêlic Petere agêc Joañ sebe sêsô lôm dabuñ sêna, tec ketenj gêñ gêdêñ êsêagêc.

4 Tec Petere agêc Joañ matenj gê eñ e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.”

5 Ma ñac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêñ gêñ êndêñ eñ.

6 Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêña atom, ma gêñ, tañ gêc aêña nañ, tec gabe jakêñ êndêñ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretña lanô gebe Ôsêlêñ.”

⁷ Go kêkam enj gêdêñ lêma anôña ma gegen enj sa. Ma gaôgenj ñac tau atapa to agwam ñajaña kêsa,

⁸ ma gêboañ sa jakêkô ma kêsêlêñ, go gêwiñ êsêagêc kêsô lôm dabuñ jakêlambiñ Anôtô to kêsêlêñ gêboañ kêpigenj.

⁹ Lau samob sêlic enj kêlambiñ Anôtô gegen taugenj gêmoa,

¹⁰ ma sêjala gebe ñac, tañ gêñgôñ kêsi lôm dabuñ ñaKatamñajam ma keteñ-keteñ gêñ gêmoa nañ, ñac tau tonecgoc. Ma sê taêñ to sêñac lemeñ kêtú gêñ, tañ kêtap enj sa nañña.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ Ñac tau kêsap Petere agêc Joañ tôn ñapañ, tec lau samob sê taêñ ma sêkac sa dêdêñ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tañ sêsam gebe Salomonê nañ.

¹² Petere gêlic lau tonañ ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagenj asôm biñ selec kêtú ñac tonecña ma matemanô gêdêñ aêagêc kêtú asagenña. Abe aêagêc tañ ma ñaclai to ñajam tec agôm enj kêsêlêñ nec me.

¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô ma tamenj samob nêñ Anôtô kêkêñ nê sakiñwaga Jesu nê ñawasi kêsa. Ñac tonañ, tañ amac akêñ enj gêdêñ ñacjo ma asa enj auc akô Pilata lañônêm. Pilata gebe êñgamboac enj su,

¹⁴ mago amac asa ñac dabuñ to gêdêñ tau auc ma atenj gebe sêñgamboac ñac, tañ gêjac ñamalac êndu nañ, su êndêñ amac.

¹⁵ Ñac tau gebe êwê amac añgôn matem jali, mago ajac enj êndu, nañ tec Anôtô gêñu enj sa aña ñacmatênêñ, aêac alic gêñ tau tec asôm lasê.

16 Ma ñac tau, nañ amac alic to ajala en nañ, kékêñ gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam en sa. Jesu kêpuc ñac tau tôñ kékêñ gêwiñ, tec gégôm en ôli samucgeñ ñajam kêsa tec alic en kékô amac samob lañômnêmña.

17 “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanğeñ.

18 Anôtô gégôm nê biñ, tañ gêôc propete samob awen sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandan nañ, ñanô kêsa.

19 Amboac tonanğ ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña,

20 ma têm moasiñña anğa Apômtaunê lañôanô mênêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkên Kilisi Jesu, tañ kêjaliñ sa kêtû amacña kwananğeñ nañ êmên.

21 Ñac tau êmoa undambê e êndên têm Anôtô êmansañ gên samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêôc propete dabuñ awen sa gêdên andanğeñ nañ.

22 Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êñu amacnêm propete teñ sa anğa lasimi to tewemi nêñ êtôm aê, ma biñ samob, tañ en êsôm êndên amac nañ, akên tañem.

23 Lau embe sêkên tañeñ propete tau tonanğ nê biñ atom, oc Anôtô enseñ êsêac samob su anğa nê launên.’

24 Propete samob, Samuel to êsêac, tañ têdaguc nañ, sêsôm to sêkên têm tonanğ ñawae.

25 Propete latuñ amac to poac, tañ Anôtô kêmoatiñ gêdên tamemi nañ, ñalatu amac. Anôtô

kêmoatiŋ poac tau gêdêŋ Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêŋ wakucŋa laum nomŋa samob têtap moasiŋ sa.’

²⁶ Anôtô kêtôc nê sakiŋwaga gêdêŋ amac kêtû ŋamata ma kêsakiŋ eŋ gebe êmoasiŋ amac e anam taôm ôkwi êndêŋ-êndêŋgeŋ ma awi nêŋ sec tokaiŋ-tokaiŋ siŋ.”

4

Petere agêc Joaŋ sêŋgôŋ kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm biŋ tonanŋ gêdêŋ lau sêmoa ma lau dabuŋwaga to kapitai lôm dabuŋŋa ma Sadukai dêdêŋ êsêagêc sêja.

² Lau tonanŋ ŋai sêlic êsêagêc sec gebe têdônŋ lau ma sêkêŋ Jesu gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac.

³ Tec sêkôc êsêagêc tôŋ jasêlai agêc auc sêŋgôŋ e bêbêcgeŋ acgom, gebe kêtula su.

⁴ Lau taŋ sêŋô Peterenê biŋ tau nanŋ, nêŋ taêsam sêkêŋ gêwiŋ ma lau tau nêŋ ŋacwaga amboac 5,000.

⁵ Ŋabêbêc êsêacnêŋ kasêga to laumata ma biŋsutau sêkac taunŋ sa aŋga Jerusalem,

⁶ ma ŋac dabuŋsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaŋ agêc Alesandere ma êsêac ŋagêdô aŋga ŋac dabuŋsêga nê gôlôac sêwiŋ.

⁷ Ma sêsôm sejoŋ ŋaclagêc tau jasêkô êsêac laŋôŋnêŋ, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ŋaclai to ŋaê kêpuc amagêc tôŋ, tec agôm gêŋ tônê nec.”

⁸ Tec Ŋalau Dabuŋ gêjam Petere auc e kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O launêŋ kasêga to laumataac,

⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasiŋ, taŋ agôm gêdêŋ ŋac puliŋ nanŋ,

10 go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretna, tañ amac ajac eñ kêpi kake-sotau gêja ma Anôtô gêñu eñ sa anğa nacmatênên nañ, nê ñaê gêgôm ñac, tañ kêkô amac lanjômñem nañ, ôli ñajam kêsa.

11 Ñac tau

‘poc, tañ amac akwêwaga alic gebe sec nañ, tec kêtú poc kêclêsuña.’

12 Ñacmoasiñ teñ gêmoa atom, ma ñaê ñajam teñ anğa umbonj ñalabu gêdêñ ñamalac gebe ênam aêac saña teñ gêc atomanô.”

13 Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têtac kêpa su ma nêñ kauc kêsa gebe êsêagêc anğa lau ñaôma nêñ, tañ sêsô lôm teñ atom nañ, tec sê taên ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu töngeñ.

14 Ac sêlic ñac puliñ, tañ ôli ñajam kêsa nañ, kêkô gêwiñ êsêagêc ma sêsôm biñ sêjô agêc awenña e masi.

15 Amboac tonañ sêjatu êsêagêc sêwi gamênj sêkac saña siñ sêsa awê sêja, ma sêmasañ biñ gêdêñ tañ

16 ma sêsôm gebe “Aêac dañgôm ñaclagêc tônê amboac ondóc. Lau Jerusalemña samob sêlic gêñtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom.

17 Dambôc êsêagêc awenj auc ñajaña gebe biñ tau tonec ñawae êtu tapa êndêñ lau samob êna atom, ma sêsam ñac tônê nê ñaê êndêñ lau teñ êtiam atom.”

18 Go sêmôêc êsêagêc mênjsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndônj ñaê tau teñ êtiam atomanô.

19 Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenj gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biñ ondóc naêndêñ, tañeñ wamu amac me tañeñ wamu eñ.

20 Aêagêc atôm atom gebe akapic awenşuŋ êtu gêŋ, taŋ alic to aŋô naŋŋa.”

21 Amboac tonan sêjac biŋsu êsêagêc ŋakôniŋŋa ma sêkêŋ agêc sêja. Êsêac têtap lêŋ sêmêtôt êsêagêcŋa teŋ sa atom kêtû lauŋa, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtû gêŋ, taŋ gêgôm naŋŋa.

22 Ŋac tau, naŋ êsêagêc sêgôm gêŋtalô ôli ŋajam kêsaŋa kêpi eŋ naŋ, nê jala kêtû 40 su.

Gôlôac tetey mec kêtû sêmoa totêntac êpa sugenŋa

23 Sêwi Petere agêc Joaŋ siŋ su, tec agêc dêdêŋ nêŋ lau sêja ma sêjac miŋ biŋ, taŋ lau dabuŋsêga to laumata sêsôm gêdêŋ êsêagêc naŋ.

24 Lau tonan sêŋô su e awenŋ gêôc Anôtô selenŋeŋ gebe “O Ŋatau, aôm naŋ kôkêŋ undambê to nom ma gwêc to gêŋ samob, taŋ sêmoa ŋalêlôm naŋ,

25 aôm tau tonan kôkêŋ Ŋalau Dabuŋ gêôc aêac abeŋi Dawid, taŋ kêtû aôm nê m sakiŋwaga naŋ, awa sa gebe

‘Lau samuc nêŋ ŋaonda kêpi kêtû asagenŋa to lau taêŋ gêjam biŋ ŋaôma-ŋaôma naŋ, ŋam amboac ondoc.

26 Kiŋ nomŋa sêkac tauŋ sa, ma kasêga sêmoatiŋ biŋ sêŋgônŋ tagenŋ amboac tonan, sebe senseŋ Apômtau agêc nê ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ su.’

27 Biŋŋanôgeŋ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa aŋga malac tonec sebe senseŋ aôm nê m sakiŋwaga dabuŋ Jesu, taŋ goeŋ oso eŋ naŋ su.

28 Ma sêgôm gêŋ, taŋ aôm taêm gêjam kwananŋeŋ gebe lêmam ôŋgômŋa naŋ, ŋanô kêsa.

29 O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña biñgeñ. Amboac tonañ ôpuc nê m sakinwaga aêac tôñ gebe asôm nê m biñ totêntac êpa sugen.

30 Ômêtôc lêmam moasin ma ôkêñ nê m sakinwaga dabun Jesu nê ñaê êngôm gêñsêga to gêñtalô.”

31 Ac teten mec tonañ su, ma gamêñ, tañ êsêac sêkac sa sêngôn nan, kêwiwic tau e Nalau Dabun gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugen.

Gôlôac sêwê kain nêñ geñ samob ñaton tagen

32 Lau-sêkêñ-gêwiñwaga samob têntac tagen to nêñ ñalêlôm kêpi tagen. Ma ñac ten gêlic nê gêñ amboac taugen nê gêñ atom, êsêac samob sêwê kain gêñ ñaton tagen.

33 Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigen, ma ñamoasin kapôêñ kêpi êsêac samob,

34 gebe êsêacnêñ ñac ten kêpô lêna tau kêtú gêñ tenña gêmoa atom, gebe gamêñ to and-u ñatau samob sêkêñ nêñ gêñ lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa

35 jatetoc gêc aposolo enkainña. Go êsêac sêjac sam gêñ tau gêdên lau, tañ sêpô lêna kêtú gêñ tenña nan kêtômgen.

36 Ma Lewinê wakuc ten gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam en gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biñmanlatu,”

37 ñac tau nê kôm ten gêc, tec kêkêñ lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkainña amboac tonanjen.

5

Anania agêc Sapira nêñ biñ

¹ Nac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêñ nêñ kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli.

² Nac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkainja.

³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadañ gêjam nêñ ñalêlôm auc e kôsau Nalau Dabun ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc.

⁴ Aôm kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kôtu nêñ gêñ ñatau. Kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonaj. Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonaj gêc nêñ ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.”

⁵ Anania gêñô binj tonaj e gêu tau jatomatêgenj gêc. Ma lau samob, tanj sêñô binj tonaj ñawae nanj, têtêc tauñ ñanô.

⁶ Go lau matac dêdi jasêsabanj enj ma sêbalanj enj sêsa awê jasêsunj enj.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têlêac gêjanja, ma ñac tau nê awê gêjam kauc binj, tanj gêgôm né akwenj nanj, tec gêmênj.

⁸ Ma Petere kêtù kênac enj gebe “Ôsôm êndênj aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgenj me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêñ tau tecenanjenj.”

⁹ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac ondoc amagêcnêñ ñalêlôm kêpi tagenj abe ansaê Apômtaunê Nalau. Ôlic acgom, lau tanj sêsunj nêñ akwenj su nanj, enjmata gêdinj katam sebe sêmbalanj aôm sêsa sêna.”

¹⁰ Ma gacgenj awê tau kêku e jatomatêgenj gêc enj akainja. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau

tomatêgeŋ gêc, tec sêbalan en jasêsuŋ en gêwiŋ nê akweŋ.

¹¹ Gôlôac dabuŋ peben têtakê ŋanô e lau ŋagêdô samob, taŋ sêŋô biŋ tau ŋawae nan, têtakê amboac tonanŋen.

Aposolo sêgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêŋtalô to gêŋsêga taêsam sêmoa lau ŋalêlôm ma lausêkêŋ-gêwiŋwaga samob sêkac taŋ sa semoa Salomonê lôm sêlêb.

¹³ Lau ŋagêdô têtêc taŋ, tec sêsap êsêac tôŋ atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae.

¹⁴ Ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Apômtau nan, têtû gwalêkiŋ, gebe lauo to ŋac taêsam.

¹⁵ Lau tau sejoŋ nêŋ gêmâc sêsa malacluŋ sêja jasêkêŋ êsêac sêc mê to sac ma taêŋ kêka gebe Petere embe êsêlêŋ êmêŋ, nan katu naênêc ajuŋ ênsac êsêacnêŋ ŋagêdô êwiŋ-êwiŋ.

¹⁶ Ma lau taêsam anŋa malac, taŋ gêc Jerusalem ŋagala nan, sejoŋ lau gêmâc to lau ŋagêdô, taŋ ŋalau ŋatêmui gêgôm êsêac nan sêmêŋ, tec aposolo sêgôm êsêac ôliŋ ŋajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôŋ kêtû dim luagêcŋa

¹⁷ Ma ŋac dabuŋsêga to nê lau samob, taŋ anŋa Sadukainêŋ toŋ nan, sêjam lêmuniŋ aposolo ŋanô

¹⁸ e sêkam êsêac tôŋ ma sêkêŋ êsêac sêŋgôŋ andu kapoacwalôŋa.

¹⁹ Gêdêŋ gêbêc Apômtaunê anjela teŋ jagêlêc katam andu kapoacwalôŋa su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe

²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabuŋ ma asôm biŋ anŋôŋ matem jaliŋa samob lasê.”

21 Ac sêñô biñ tonañ, tec bêbêc kanucgen sêsô lôm dabuñ sêja ma têdôñ lau.

Go ñac dabuñsêga to nê lau sêkac taun sa ma sêkalem laumata to Israelnêñ lau ñanô samob sa ma sêkêñ lau sêja andu kapoacwalôña gebe sêkôc aposolo tau sêmêñ.

22 Tec sakinwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôña atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe

23 “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôña auc e pan tagen to gejobwaga sejop katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagen.”

24 Lôm dabuñ ñakapitai to lau dabuñsêga sêñô biñ tonañ ma taêñ gêjam jakêsa-jakêsa.

25 Go ñac ten kasôm geden êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tañ aken êsêac sêngôn kapoacwalônan, tê jatedôñ lau sêkô lôm dabuñ.”

26 Amboac tonañ kapitai gêwiñ nê sakinwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgen atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

27 Amboac tonañ sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabuñsêga kêtû kênac êsêac gebe

28 “Aêac ajac jao ñajaña gêdêñ amac gebe andôn ñaê tonañ êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgen. Amac abe aê ñamalac tônê nê dec êpi aêac me.”

29 Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awen gebe “Aêac tañen wamu Anôtô êlêlêc ñamalac.

30 Jesu tañ amac akêñ en genkalen kakesotau jaasen en su nan, tec aêac tamenjinêñ Anôtô gêñu en sa.

31 Ñac tau Anôtô ketoc en sa gêngôn ênê anôña,

gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêḡ sec ôkwi.

³² Biḡ tonan ḡai aêac alic ḡanô, tec awa sa amoa, aêac to ḡalau Dabuḡ, taḡ Anôtô kêkêḡ ḡêdêḡ lau taḡeḡ wamu eḡḡa naḡ.”

³³ Lau tonan ḡai sêḡô biḡ tonan e ḡêli nêḡ ḡalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu.

³⁴ Go laumatanêḡ teḡ ḡêdi sa, eḡ Parisai teḡ, nê ḡaê Gamaliel. Eḡ kêdônḡwaga biḡsuḡa teḡ ma lau samob tetoc eḡ sa. Eḡ kêjatu gebe seḡeḡ aposolo sêsa awê sauḡeḡ.

³⁵ Go kêsôm ḡêdêḡ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ḡapeḡ, aḡḡôm lau tonan amboac secḡeḡmaḡ.

³⁶ ḡêdêḡ ḡasawa teḡ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ḡac towae ma lau 400 sêsap eḡ tôḡ. Tec sêjac eḡ endu, ma lau, taḡ sêsap eḡ tôḡ naḡ, sêjanda êsêac samob sêc êliḡêliḡeḡ e nêḡ kôm ḡê su.

³⁷ Tonan su, go ḡêdêḡ bêc, taḡ sêsa lau saḡa naḡ, ḡac Galilaianaḡ Juda ḡêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap eḡ tôḡ. Sêmoa e ḡac tau ḡêjaḡa ma sesenê sêsêac, taḡ sêsap eḡ tôḡ naḡ, samob êliḡ-êliḡ.

³⁸ Ma galoc jasôm ḡoc ḡalêlôm êndêḡ amac gebe Awi lau tôḡnê siḡ ma akêḡ êsêac sêc sêna. ḡêḡ amboac tôḡnê embe ḡamalac tauḡ taêḡ ênam me sêḡḡôm, oc êtu ḡolonḡ.

³⁹ Ma embe aḡa Anôtônê, oc anseḡ su atôm atom. Ajop tagenḡ tonec, anseḡ Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêḡ ḡêwiḡ Gamalielnê biḡ, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ḡa palipḡeḡ ma sêjac biḡsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ḡaê êtiam atom. Go sêkêḡ êsêac sêsa sêja.

41 Lau tau sêwi laumata siñ sêsa sêja totêntac ñajamgeñ, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majen kêsa kêtú Jesunê ñaêña.

42 Êsêac têtôn lau anga lôm dabuñ to andu kêtôm bêcgeñ ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu eñ Kilisi, sêwi siñ atom.

6

Sêjaliñ samwaga 7 sa

1 Gêdêñ ñasawa tonañ ñacseñomi têtú taêsam. Ma lau Helen têtú môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gêñ, tañ sêjac sam kêtôm bêcgeñña nañ.

2 Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacseñomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anğôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonañ aêac alic kêtôm atom.

3 O lasitêwaac, ajaliñ nêñ lau mansañ 7, tañ Nalau Dabuñ to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nañ sa, gebe mêtêsêkôc kôm tau tonañ su.

4 Aêac lau tonec abe atenñ mec to anam sakin êndênñ mêtêgeñ.”

5 Lau samob, tañ sêkac taun sa nañ, sêñô bin tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac tenñ kêtênñ gêwiñ ñajana to Nalau Dêbu ñ gêjam eñ auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lênña tenñ anga Antiokia, nê ñaê Nikolaus.

6 Sêkênñ lau tonañ ñai sêkô aposolo lanğônêñ ma tetenñ mec to sêu lemenñ gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtü tapa e ñacsenjominêñ toñ anğa Jerusalem kêtü kapôêñ, ma lau dabuñwaga taêsam sêkêñ gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tøj

⁸ Moasiñ to ñaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôêñ lau sêlic.

⁹ Tec lau ñagêdô anğa toñ, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nañ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa taun kêtü mêtêña.

¹⁰ Eñ kêsôm biñ tokauc ma toÑalau Dabuñ, tec êsêac sêku eñ tulu atom.

¹¹ Amboac tonañ sêu biñ gêdêñ lau teñ jasêsôm gebe “Aêac anô eñ kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.”

¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biñsutau sa, jasêkôc Stepan tøj ma sê eñ dêdêñ laumata sêja.

¹³ Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêñgôliñ biñ êpi eñ gebe “Ñac tonec kêsôm biñ kêpi gamêñ dabuñ to Mosenê biñsu ñawaô.

¹⁴ Aêac anô eñ kêsôm gebe Jesu Nasaretña oc ensen gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêñ gelom aêac nañ, eñ oc ênam ôkwi.”

¹⁵ Laumata samob, tañ sêkac taun sa sêñgôñ nañ, maten gê eñ e sêlic lanðanô kêtôm anela teñ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go ñac dabuñsêga kêsôm gebe “Biñ tau amboac tônê me masi.”

² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ηoc lasitêwaac, an ηoc bin acgom. Gêmunjen aêac abenji Abraham gêngôn Haran atomgen, gêmoa Mesopotamiagen e ηawasi ηatau Anôtô geoc tau lasê

³ ma kêsôm gêdên en gebe ‘Ondec nê m gamên ênêc to nê m lau sêmoa ma ôna ôngôn gamên, taη aê oc jatôc êndên aôm naη.’

⁴ Tec en gedec Kaldeanên gamên gêcηa ma gêdi mêngêngôn Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê en anηa tonan mêngelom gamên tau tec galoc êmac anηôn nec.

⁵ Gêdên tonan ênê ηapalê masi, ma Anôtô kêkên en gêwê kain gamên ηagec atomanô, mago Anôtô gêjac matagen geden en gebe êkên gamên tonec êndên en to nê wakuc, taη sêjô en su naη.

⁶ Ma Anôtônê bin amboac tonec gebe ‘Nê m wakuc oc têt u lau jaba sêmoa lau teη nê n gamên, ma malacm oc sêkônin esêac têt u nê n gêηôma to sejon êsêac êtôm jala 400.’

⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwin gebe ‘Lau tau, taη sêkônin êsêac têt u nê n gêηôma naη, aê oc jamêtôc êsêac. Tonan su, go êsêac sêc sêmu mên sênam sakin aê anηa gamên tau tonec.’

⁸ Go Anôtô kêmoatin poac sêsa ηapalêna gêdên Abraham gêwin, tec kêka Isak lasê ma kêsa en gêdên ηabêc kêt u 8, ma Isak gêgôm gêdên Jakob, ma Jakob gêgôm gêdên aêac abenji 12 amboac tonanjen.’

⁹ “Aêac abenji têtac sec gêdên Josep e sêkên en gêdên lau sêjam ôli en ma sêkôc en sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwin en.

¹⁰ Tec kêjanηo en su anηa nê ηandan samob to

kêkêñ moasinj ma kauc mêtêña gêdêñ enj kêkô kinj Aiguptuña, Parao, lañônêm. Ma Parao kêkêñ enj gêjam gôlinj Aiguptu to ênê gôlôac samob.

11 Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ñagamêñ samob e sêngônj jageo ñanô ma tamenj têtap nêñ gêñ sêniñña sa atom.

12 Jakob gêñô polom gêc Aiguptu ñawae, tec kêsakinj tamenj sêsêp sêja kêtû ñamata.

13 Sêmoa e sêsêp sêja kêtû luagêcña nanj, tec Josep gêwa tau sa gêdêñ têwai ma Parao gêñô Josep tau nê gôlôac ñam.

14 Go Josep kêkêñ binj gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75.

15 Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu anja Aiguptu, ma tamenj amboac tonan.

16 Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsunj êsêac sêc sêô, tanj Abraham gêjam ôli ña silber tonj tenj gêdêñ Hamor latui anja Sikem nan.

17 “Ñanoc sêwi gamêñ tau sinjña, tanj Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham nanj, kêdabinj gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc.

18 Sêmoa e kinj wakuc tenj, tanj gêjam kauc Josep nanj, gêjam gôlinj Aiguptu.

19 Nac tonanj kêsau kêtîm aêacnêñ lau ma gejonj tamenj ma kêkac êsêac gebe sêwi nêñ gêñ dedec sinj palin-palinjgeñ gebe sêmoa matenj jali atom.

20 Gêdêñ ñasawa tonanj Mose têna kêkôc enj, ma Anôtô gêlic enj ñajam, tec agêc sêlôm enj sêmoa nêñ andulêlôm e ajônj têlêac.

21 Go sêwi enj sinj palin-palinjgeñ e Parao latuo kêkôc enj sa jagêlôm enj kêtôm latu tenj.

22 Ma têdônġ Aiguptunêġ mêtê samob gêdêġ Mose, gêmoea e kêtġ ñac ñajaġa binġ to kômġa.

23 “Ñac tau gêmoea e nê jala kêtġ 40 su, go taê gêġam gebe ênac lasitêwai Israelġa kêsi.

24 Gêlic ñac teġ kêlêsu ñac Israelġa teġ, tec gêġam Israel tonanġ kêsi ma gêġac ñac Aiguptuġa nanġ êndu kêtġ kêlêsu ñac tonanġa.

25 Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêġ kauc kêsa su atom.

26 Ñabêbêc lau ñagêdô sêsôm tauġ sêmoa e eġ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ñam tagenġ. Amboac ondoc tec abe anġôm taôm kwalec nec.’

27 Ma ñac-kisa-môkêwaga tonanġ kêtġ eġ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêġ aôm kôtu aêacma gôliġwaga to mêtôcwaga.

28 Oc gobe ônac aê êndu amboac nôġeġ gôġac Aiguptu tau nanġ me.’

29 Tec Mose gêc su kêtġ binġ tonanġa jakêtu ñac jaba gêġgônġ nom Midian e kêka ñapalê luagêc lasê anġa tonanġ.

30 “Jala 40 gêġaġa gêwiġ, go anġla teġ geoc tau lasê gêdêġ eġ anġa gamêġ sawa lôc Sinaiġa, kêsêp ja ñawaô, taġ kêsa gamêġdani nanġ ñalêlôm.

31 Mose gêlic gêġ tonanġ e gêġac lêma ma kêtġ gasuc gêġa gebe êlic gêġ tau ñam acgom. Tec Apômtaunê awa teġ kêsa gebe

32 ‘Tamaminêġ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêġ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêġ tau ñam atom.

33 Go Apômtau kêsôm gêdêġ eġ gebe ‘Ôġgamboac atapa su anġa amkaiġ gebe gamêġ, taġ kôkô nanġ,

gamêñ dabu ñ.

³⁴ Aê galic sejon ñoc lau anja Aiguptu e sêmoa jageo, ma ganô nêñ tanji, tec kasêp gamêñ gebe janam êsêac kêsi. Amboac tonañ ômôêñ, aê gabe jasakinj aôm êna Aiguptu.'

³⁵ "Mose tau, tanj êsêac sêsa enj auc ma sêsôm gebe 'Asa kêkêñ aôm kôtu gôlinwaga to mêtôcwaga nanj,' tec Anôtô kêsakinj enj kêtú gôlinwaga to kêsiwaga. Enj kêkêñ anjela geoc tau lasê gêdêñ Mose anja gamêñdani gebe êpuc enj tôñ.

³⁶ Nac tonañ kejonj êsêac sa ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô anja gamêñ Aiguptu to anja Gwêckoc ma gamêñ sawa kêtôm jala 40.

³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêñ Israelwaga gebe 'Anôtô oc êñu amacnêm propete tenj sa anja lasimi to tewemi nêñ êtôm aê.'

³⁸ Nac tagenj tonañ tec gêmoa gêwinj gôlôac dabunj anja gamêñ sawa ma gêwinj anjela, tanj kêsôm binj gêdêñ êsêac to tamenji anja lôc Sinai nanj, ma ñac tonañgenj tec binj mata jalinja gêdêñ enj gebe êndônj aêac.

³⁹ "Mago aêac tamenji sebe tanjenj wamu enj atom. Êsêac sêmasuc enj to sêjam nêñ ñalêlôm ôkwi gêdêñ Aiguptu kêtiam.

⁴⁰ Ma sêsôm gêdêñ Aron gebe 'Ômansañ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacña, gebe Mose, tanj gêwê aêac anja Aiguptu amêñ nanj, aêac ajam kauc binj ondoc kêtap enj sa.'

⁴¹ Gêdêñ tonañ sêgôm nêñ bulimakao ñalatu ñakatu tenj ma sêkêñ da gêdêñ anôtô gwam tau to têtú samuc lemenj ñakôm.

⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêñ êsêac

sêjam sakinj umbonj ñagêlônj kêtôm teto gêc prope-
tenênj buku gebe

‘Amac lau Israelwaga, gêdênj tañ amoa gamênj
sawa e jala 40 nañ,

oc akênj bôc to da gêdênj aê me masi.

⁴³ Amac abalañ gwam Moloknê bec to anôtô gwam
Repan nê utitalata

ma agôm gêñ tau ñakatu abe atenj mec êpi.

Amboac tonañ aê jawê amac e naañgônj Babel
ñamakeñ ònêña.’

⁴⁴ “Aêac tamenj sêkôc lôm bec, tañ gêwa Anôtô
gêmoa gêwinj êsêacña sa nañ, sêmoa gamênj sawa. Ac
sêmasañ kêtôm ñadônj, tañ Anôtô kêtôc gêdênj Mose
gêlic ma kêjatu enj gebe êñgômña nañ.

⁴⁵ Tamenj sêbalañ lôm bec tonañ sêwinj Josua sêja
lau samuc nênj gamênj, tañ sêkôc su nañ. Anôtô tau
gêmunj tamenj ma kêtinj lau samuc su, tec lôm bec
kêkô gamênj tonec e gêdênj Dawidinê têm.

⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid ñajam, tec ñac tau ketenj
gebe êtap gamênj tenj sa ma êsunj Jakobnê Anôtônê
andu tenj sa êkô.

⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau.

⁴⁸ Tagenj Lôlôc Natau oc êñgônj andu, tañ sêgôm ña
lemeñ nañ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtù ñoc lêpônj
ma nom kêtù ockainj ñakadembonj.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondodoc,

me ñoc gamênj, tañ jañgônj tekoc saki êsaña nañ, oc
ênêc ondodoc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonañ ñai tauc
lemoc gajam kauc me.’

51 “Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonj ma nê m ñalêlôm to tanjemsuñ ñadani atôm lau samuc. Amac akô Ñalau Dabuñ auc ñapanj atôm tamemi tec amoa.

52 Propete ondoci teñ amac tamemi sêjanda eñ atom. Ma êsêac sêjac lau, tanj andanjenj seoci biñ lasê kwananjenj gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nanj êndugac.

53 Amac lau tau toneci tec êkêc biñsu anja anjelanêñ, mago amasanj kêtutu tônia atom.”

Têduc Stepan ña poc êndu

54 Lau sêñô biñ tonanj e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô ma sêmôê lunlun eñ.

55 Ma Ñalau Dabuñ gêjam Stepan auc e mata gedeci undambê, gêlici Anôtônê ñawasi ma gêlici Jesu kêkô Anôtônê anônia.

56 Tec kêsôm gebe “Op, aê galici undambê gêña ma Ñamalacnê Latu kêkô Anôtônê anônia.”

57 Lau tonanj sêwakici e sêbôc tanjenñsuñ auc ma gulunj tagenj sêja sêgi eñ auc.

58 Ma têtin eñ kêsama malacmagê gêja sebe têtuci eñ ña poc êndu. Tec lau biñmôkê sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoci gêc ñac mataci teñ, nê ñaê Saulu, akainja.

59 Êsêac têtuci Stepan ña poc sêmoama ketenj mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc ñoci ñalau sa.”

60 Eñ kêpônia aduci magêmôêc ña awa kapônia gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ seci tônia atom.” Kêsôm tonanj su ma gêmaci êndu.

8

1 Saulu gêlici êsêaci sesenj Stepan su e gêjac mataanô ñajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabuŋ

Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ lau sêlêsu gôlôac dabuŋ Jerusalemŋa kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êliŋ-êliŋ têtôm Judaia to Samaria ŋagamêŋgeŋ sêja. Aposolo taunŋeŋ tec sêmoa.

² Ma lau mansanŋ ŋagêdô sêsuŋ Stepān ma têtān taŋiboā ŋanô kêpi eŋ.

³ Saulu kêpi gôlôac dabuŋ nêŋ andu kêtômgeŋ ma gê lauo to ŋac jakêkêŋ êsêac sêso kapoacwalô sêja, gêgôm e gesenŋ gôlôac dabuŋ êliŋ-êliŋ.

Mêtê kêtū tapa anŋa Samaria

⁴ Êsêac taŋ sêc êliŋ-êliŋ kêtôm gamêŋgeŋ sêja nanŋ, jasêsôm ŋawae ŋajam lasê.

⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samariaŋa jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi.

⁶ Lau taêsam sêŋô Pilipnê binŋ to sêlic gêŋtalô, taŋ eŋ gêgôm nanŋ, e sêkêŋ taŋeŋ eŋ totêntac tagenŋ,

⁷ gebe lau taêsam tonjalau ŋatêmui sêmoa, nanŋ ŋalau tau sêwakic ma sêsa anŋa êsêacnêŋ sêja, ma ŋatêkwa kêtū golonŋ to magiŋ kêsu taêsam ôliŋ ŋajam kêsa.

⁸ Ma lau, taŋ sêŋgônŋ malac tonanŋ nanŋ, têtāc ŋajam samucgeŋ.

⁹ Ma ŋac mecwaga teŋ, nê ŋaê Simon, gêŋgônŋ malac tonanŋ, nanŋ gêmunŋeŋ gêgôm mectomanŋ e gêjac lau Samariaŋa nêŋ Iênô auc ma gêboa tau gebe eŋ ŋac tonāclai kaiŋ teŋ.

¹⁰ Tec lau sauŋ to lau kapôêŋ samob sêkêŋ taŋeŋ eŋ ma sêsôm gebe “Anôtônê ŋaclai, taŋ sêsam gebe kapôêŋ nanŋ, oc ŋac tau tonanŋ.”

¹¹ Êsêac sêkêŋ taŋeŋ eŋ gebe eŋ gêjac êsêacnêŋ Iênô auc ŋa nê mecgeŋ e ŋasawa ec baliŋ su.

12 Ma Pilip kêsôm ηawae ηjam Anôtônê gamêη to Jesu Kilisi nê ηaêηa lasê e lauo to ηac sêkêη gêwiη ma sêliη saηgu.

13 Go Simon tau kêkêη gêwiη amboac tonan e gêliη saηgu ma kêsap Pilip tôη. Eη gêlic gêηtalô to gêηsêga kapôêη e gêjac ênê Iênô auc.

14 Aposolo tan sêηgôn Jerusalem ηan, sêηô ηawae gebe lau Samarianηa sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakiη Petere agêc Joaη dêdêη êsêac sêja.

15 Naclagêc tonan sêsêp sêja, go teten mec kêtου lau tauηa gebe Nalau Dabuη êpi êsêac,

16 gebe Nalau Dabuη kêpi êsêacnêη ten atom tagen, ac sêliη busaηgu ηaômagen kêpi Apômtau Jesu nê ηaê.

17 Tec aposolo luagêc sêkêη lemen gêsac êsêac acgom, go Nalau Dabuη gelom êsêac.

18 Simon gêlic aposolo sêkêη lemen gêsac lau, ma Nalau Dabuη gelom êsêac, tec kejon awa gêdêη êsêagêc gêja

19 ma kêsôm gebe “Akêη ηaclai tonan êndêη aê amboac tonanηen. Aê embe jakêη lemoc ênsac ηac ten, go Anôtô êkêη Nalau Dabuη êndêη en.”

20 Tec Petere kêsôm gêdêη en gebe “Aôm ônaηa tonêm awagen. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasiη ηa awa me.

21 Aôm gôwê kaiη kôm tonec ηagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômniem ηalêlôm geogen.

22 Amboac tonan ônam taôm ôkwi anga nêem geo tonan ma oten Apômtau, moae êsuc biη geo, tan gêc nêem ηalêlôm nan ôkwi.

23 Aê galic nêem geo kêtôm ηaikisi ηamakic gêjam aôm auc to sec ηalêpoa gêsô aôm tôη.”

24 Go Simon gêjô enj awa gebe “Amagêc taôm atenj mec êndênj Apômtau anam aê aoc gebe binj, tanj agêc asôm nanj, njatenj êtap aê sa atom.”

25 Naclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê binj sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm njawae njajam lasê anja Samarianênj malac gwalêkinj gêwinj.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

26 Apômtaunê anjela tenj kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlênj êndênj oc êkô njaluñ ôsa intêna, tanj anja Jerusalem kêsêp Gasanja gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamênj sawa.

27 Tec enj gêdi gêja. Ma njac Aitiopiaña tenj, lau Aitiopiaña nênj kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkênj enj gejob ênê waba samob nanj, jaketenj mec anja Jerusalem.

28 Enj gêmu gêja nê gamênj ma kêsam propete Jesaia nê binj gêngônj nê kareta njaô.

29 Go Njalau Dabuñ kêsôm gêdênj Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tônj.”

30 Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêngô enj kêsam propete Jesaia nê binj ma kêtû kênac gebe “Binj tanj kôsam nanj, kôjala njam me masi.”

31 Ma njac tau kêsôm gebe “Embe njac tenj êtôc intêna êndênj aê atom, oc jajala amboac ondoci.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêngônj êwinj enj.

32 Ma binj tau, tanj njac tau kêsam nanj, tonec gebe “Sejonj enj amboac domba, nanj sebe sêmbucña ma amboac domba njalatu, tanj sebe sêkapiñ njâôlilu nanj, mago kêtanj atom.

33 Gêdênj tanj sêkôninj enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm njagôlinj atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêḡ miḡ. Oc masi, gebe sesen eḡ su aḡga nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêḡ Pilip gebe “Aê jatenḡ aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm binḡ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ḡac tenḡ.”

³⁵ Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ḡa prope-tenê ḡalô tonanḡ ma kêsôm Jesunê ḡawae ḡajam lasê gêdêḡ eḡ.

³⁶ Agêcnêḡ kareta kêsêlêḡ e jasêô lasê bu tenḡ ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenḡ êkô aêḡoc busanḡu auc.” [

³⁷ Go Pilip kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aôm embe ôkêḡ êwiḡ tonêḡ ḡalêlôm samucḡeḡ, go danḡôm.” Ma eḡ gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêḡ gêwiḡ Jesu Kilisi eḡ Anôtônê Latu.”]

³⁸ Go eḡ kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu eḡ.

³⁹ Agêc aḡga bu sêpi sêmêḡ e Apômtaunê ḡalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic eḡ kêtiam atom ma gêc totêtac ḡajamḡeḡ gêja.

⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ḡawae ḡajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ḡalêlôm gegēḡ eḡ sa e gêjô Apômtaunê ḡacsenomi ḡa binḡ ma gebe ênac êsêac êndu. Eḡ gêdêḡ dabuḡsêga gêja

² ma ketēḡ eḡ gebe êkêḡ papia êwa eḡ saḡa êndêḡ lau Damaskus nêḡ Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ḡagêdô, nanḡ sêkêḡ gêwiḡ Jesunê mêtê nanḡ sa,

oc ênsô êsêac awê ma ñac tôñ ma ejoñ êsêac sêna Jerusalem.

³ Enj kêsêlêñ gêmoa e kêdabiñ Damaskus ma sep tagen ja tenj anga undambê kêpô enj gêjam aucgenj

⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêñô awa tenj, tañ kêsôm gêdêñ enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.”

⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê.

⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm biñ, tañ gêjac aôm ñawae nanj. Iasê êndêñ aôm.”

⁷ Ma lau, gêñ sêwiñ enj nanj, sêñô biñ tau, mago sêlic ñamalac tenj atom, tec sêjam tauñ tòngeñ sêkô.

⁸ Saulu gêdi anga nom ma mata gêlac e gêlic gamêñ atom. Tec êsêac sêkam enj ma sêwê engeñ sêja Damaskus.

⁹ Enj gêngôñ tonanj gêlic gamêñ atom kêtôm bôc têlêac ma geñ to gêñôm gêñ atom.

¹⁰ Ma ñacsenom tenj gêngôñ Damaskus, nê ñaê Anania, nanj Apômtau gêgôm ênê katu kainj tenj kêsâ ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.”

¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tañ sêsam sebe intêna solop nanj, ôna ma ôtu kênac ñac, tañ sêsam enj sebe Saulu Tarsusña nanj, anga Judanê andu, gebe enj keteñ mec

¹² ma gêlic ñac tenj, nê ñaê Anania, jakêkêñ lêma gêsac enj gebe mata êlêc êtiam.”

¹³ Go Anania gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê ganô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonanj gêgôm aômñêm lau dabuñ, tañ sêñgôñ Jerusalem nanj, sec elêmê.

¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anja lau dabuñsêga

nêḡ gebe ênsô lau samob, taḡ awenḡ gêḡjac aômḡnêḡ ḡaê nanḡ tôḡ.”

¹⁵ Tec Apômḡtau kêsôm gêdêḡ enḡ gebe “Ôna, ḡac tau tônê tê gajac dabiḡ enḡ su gebe ejoḡ ḡoc ḡaê êndêḡ lau samuc to kiḡ ma Israel latuḡi êna.

¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêḡwapac, taḡ enḡ êôc êtu ḡoc ḡaêḡna nanḡ, êndêḡ enḡ.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêḡa e jakêpi andu tau, go kêkêḡ lêma gêsac enḡ ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômḡtau Jesu, taḡ geoc tau lasê gêdêḡ aôm aḡga intêna, taḡ kôsa gômôêḡ nanḡ, kêsakiḡ aê tec gamêḡ gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma ḡalau Dabuḡ ênam aôm auc.”

¹⁸ Ma gaôḡenḡ gêḡ, taḡ gêsasḡ Saulu mataanô auc nanḡ, kêsêlô amboac i ḡagala e gêbacnê ma gêlic gamêḡ kêtiam. Go gêdi sa e gêliḡ saḡḡu

¹⁹ ma geḡ gêḡ têkwa saki kêsâ kêtiam.

Saulu gêḡjam mêtê aḡga Damasku

Bêc ḡagêdô Saulu gêwiḡ ḡacseḡomi gêmoa Damaskus.

²⁰ E gacgeḡ gêḡjam mêtê kêpi Jesu aḡga Judanenḡ lôḡ gebe ḡac tau tonasḡ Anôtônê Latu.

²¹ Ma lau samob, taḡ sêḡô ênê bi ḡ tonasḡ nanḡ, sêḡac lemeḡ ma sêsôm gebe “ḡac tau, taḡ gesenḡ êsêac, taḡ awenḡ gêḡjac ḡaê tônê aḡga Jerusalem nanḡ, ḡac tau tonec me masi. Enḡ gêmêḡ gebe ênsô êsêac aḡga tonecḡa tôḡ êwiḡ ma ejoḡ êsêac sêndêḡ lau dabuḡsêga sêna atom me.”

²² Ma Saulu gêwa sa ḡajaḡa kêlêlêc gebe Jesu tonec enḡ Kilisi tau. Kêsôm biḡ amboac tonasḡ tec gêgôm lau Juda, taḡ sêḡḡôḡ Damaskus nanḡ, nêḡ kauc kêḡnsôḡ e toḡoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Judawaga sêkic ênê binj gebe sênac enj êndu.

²⁴ Binj tau ñapuc kêsa gêdêñ Saulu. Ac sêkêñ lau sejop malac ñasacgêdô gêwiñ kêtôm bêc to gelengeñ gebe sênac enj êndu.

²⁵ Tec Saulunê ñacseñomi sêkôc enj gêdêñ gêbêc jasêkêñ enj kêsêp sêm, tañ sêwa amboac talu nañ, ma sêlêwañ enj kêsêp tunjbôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêo lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacseñomi tônia. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc enj, sêkêñ gêwiñ gebe Jesunê ñacseñom teñ enj atom.

²⁷ Tec Barnba gêjam enj sa ma gêwê enj agêc dêdêñ aposolo sêja. Enj géjac m inj binj Saulu gélic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm binj gêdêñ enja. Ma géjac minj gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ anja Damaskus.

²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ.

²⁹ Enj gêjam binjalôm gêwiñ lau Juda, tañ sêsôm binj Helen nañ, e sêpê tauñ kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam enj tônia ma sênac enj êndu.

³⁰ Lasitêwai sêñô binj tonañ ñawae ma sêkêñ enj kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakinj enj anja tonañ gêja Tarsus.

³¹ Gêdêñ ñasawa tonañ gôlôac dabun anja Judaia to Galilaila ma Samaria ñagamêñ samob sêngôn towamag-enj. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc

Apômtaugen ma Nalau Dabun kêpuc êsêac tôn to gêjac lênsôn êsêac e têtutu taêsam.

Aenea ôli njam kêsâ

³² Petere kêsêlên-kêsêlên gêmoa e jagêo lasê Anôtônê lau, tañ sêngôn Luda nañ.

³³ Go kêtap ñac teñ anga tonañ sa, nê ñaê Aenea, tañ nê ñatêkwa kêtutu golon ma gêcgen kêtôm jala 8.

³⁴ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm njam kêsâ, ôndi sa ma ôlun nê mêmê sa,” e en gêdi sa gulun tagen.

³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic ñac tau nañ, sêjam taun ôkwi dêdên Apômtau.

Tabita mata jali kêsâ kêtiam

³⁶ Awê teñ gêngôn Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nañ kêkên gêwin Jesu. En gêjam lau sa ña kolên tokain-tokain to kêmoasin êsêac ñanô.

³⁷ Gêdên ñasawa tonañ gêmâc gêgôm en gêc e gêmâc êndu. Go sêmasañ ênê ñawêlêlan ma tetoc gêc andu ñaden teñ.

³⁸ Nacsenomi sênô Petere gêmoa Luda, tañ gêc Jope ñagala nañ ñawae, tec sêsakin ñac luagêc jateten en gebe “Ôndên aêac ômônê sebenman.”

³⁹ Petere gêdi ma gêwin êsêagêc sêja. Ac sêo lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ñaden tonañ sêja. Ma awêtuc samob dêdên en sêja e têtôc obo to ñakwê, tañ Tabita gêngôn gêwin êsêac ma kêsi nañ, gêdên en ma têtan.

⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôn aduc keten mec. Tônan su, go kêkac tau ôkwi

gêdêñ ñacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêngôñ.

41 Go Petere gêsuj lêma jakekam eñ sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênkêtôc awê tau gêdêñ êsêac gebe mata jali kêsa su.

42 Lau Jope samob sênô biñ tonañ ñawae ma taêsam sêkênj gêwiñ Apômtau.

43 Ma Petere gêmoa Jope gêngôñ gêwiñ ñac kêmasañ bôc ñaôlicña tenj, nê ñaê Simon, ñasawa ec baliñ.

10

Petere agêc Korneli

1 Ñac tenj gêngôñ Kaisarea, nê ñaê Korneli. Ñac tonañ kêtú sinwaga tonj tenj, tañ sêsam êsêac sebe “TonjItaliana” nanj, nêñ kapitali.

2 Eñ to nê gôlôac samob lau ñajam têtêc Anôtô, ma eñ kêmoasinj lau Juda ñapep to ketenj mec gêdêñ Anôtô gedenj tôñgenj.

3 Gêdêñ ocmata ñac tonañ katu gêlic Anôtônê anjela tenj katôgenj gêdêñ eñ jakêsôm gêdêñ eñ gebe “Korneli.”

4 Korneli kêtakê e mata gê eñ ma kêsôm gebe “Apômtau, biñ amboac ondóc.” Go anjela kêsôm gêdêñ eñ gebe “Nêm mec to nêm moasinj kêpi gêdêñ Anôtô jataê gêjam gêmoa.

5 Amboac tonañ galoc ôkênj lau sêna Jope nasêkôc Simon tenj, tañ sêsam eñ sebe Petere nanj sêmênj.

6 Ñac tau kêtú ñaclenj jagêngôñ gêwiñ Simon tenj, tañ kêmasañ bôc ñaôlic nanj, nê andu kêkô gwêctaligenj.”

7 Anjela kêsôm biñ gêdêñ eñ su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakiñwaga luagêc ma siñwaga teñ. Nac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakiñ Korneli ñapep.

8 Korneli gêjac miñ biñ samob gêdêñ êsêac ma kêsakiñ êsêac sêja Jope.

9 Lau tonañ sêsêlêñ sêmoa e ñagelen, go jatêdabiñ malac. Gêdêñ tonañ Petere kêpi andu tau ñaden ñaôña gebe eteñ mec, ma oc kêkô ñaluñ.

10 Gêmoa e mo gêjô eñ ma gebe êniñ gêñ. Tec sêmasañ ênê gêñ sêmoa ma katu kaiñ teñ kêsá

11 e gêlic undambê gêña ma sêlêwan gêñ teñ amboac obo kapôñ sêmoatiñ ñalêsu aclê ma sêlêwan kêsêp nom gêmêñ.

12 Ma bôc nomña kaiñ teñ-kaiñ teñ to gêñ, tañ kêkêñgeñ nañ, ma moc umbon ñalabuña sêsêp jasêmoa ñaiêlôm.

13 Go awa teñ gêdêñ eñ gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.”

14 Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonañ aê gaen teñ su atomanô.”

15 Go awa tau kêsá kêtiam kêtú dim luagêc gebe “Gêñ tañ Anôtô kêmasañ kêtú selec nañ, ômbu gebe alôb-alôb atom.”

16 Biñ tonañ kêsá kêtú dim têlêac su, go gaôgeñ obo tau gegen tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

17 Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nañ, ñam jakêsa-jakêsa gêmôa ma lau, tañ Korneli kêsakiñ êsêac nañ, têtú kênac Simonné andu gêdêñ lau e têtap sa mênşêkô ñasacgêdô.

18 Lau tau sêmôêc têtú kênac gebe “Simon, tañ sêsam eñ sebe Petere nañ, kêtú ñaclen mênşgênşôn

tonec me masi.”

¹⁹ Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nañ, ñam gêñgôn, ma Ñalau Dabuñ kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôlic acgom, lau tâlêac mênțetu kênac aôm sêkô.

²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiñ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiñ êsêac tec sêmêñ.”

²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aô, ñac tañ asôm nañ, aê tau tonec. Ac amêñ kêtû biñ ondocña.”

²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ñac gêdêñ, tañ kêtêc Anôtô nañ, ma Judawaga sêlic enj ñac mansañ, ñac tau tônê añela dabuñ teñ mênkêsôm biñ gêdêñ enj gebe êkêñ lau mênșsêkôc aôm ôna ênê andu ma êñô biñ anğa aômnmê.”

²³ Tec Petere kêmasañ biñ gêdêñ êsêac sêsô nê andu ñalêlôm sêja ma kêkêñ gêñ êsêac señ.

Ñagelenj enj gêdi gêwiñ êsêac sêja ma lasitêwai ñagêdô anğa Jope dêdi sêwiñ enj.

²⁴ Ñagelenj, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawanj sa kwananjenj, ma sêônj êsêac sêmoa.

²⁵ Gêdêñ tañ Petere kêsô gêja nañ, Korneli kêpuc enj tôtôtônj kêsa gêmêñ e gêu tau gêc enj akaiñña ma ketoc enj sa.

²⁶ Tec Petere kêkam enj sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ñamalac amboac tonañ.”

²⁷ Sêjam biñgalôm sêwiñ tauñ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauñ sa,

²⁸ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biñsu gêjac jao gebe Judawaga têtû ñacleñ me sênğônj sêwiñ tentenlatu teñ atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêñ aê gebe jambu ñamalac teñ gebe sec to

natêmui atomanô.

²⁹ Kêtu tonanña aê ganô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamênj. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtû asagenña.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdênj ocmata tenj aê katenj mec gamoa ñoc andu e galic ñac tenj tonakwê ñaôsicôsic mênjkêkô aê lanôcnêm, galoc ñabêc aclê gêjanja su.

³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gênô aômnnêm mec ma taê gêjam nêm moasinjac.

³² Amboac tonanñ ôsakinj lau sêna Jope nasêkôc Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj êmênj. Ñac tau kêtû ñaclenj gêngônj Simon, tanj kêmasanj bôc ñaôlic nanj nê andu, tanj kêkô gwêctali nanj.’

³³ Tec kakênj lau ñagaôgenj dêdênj aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôênj. Aêac samob, tec amoa Anôtô lanônêm nec, abe anô binj samob, tanj Apômtau kêsakinj aôm nanj.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala binjanôgenj gebe Anôtô kêpuc openj lau tenj atom.

³⁵ Lau samuc samob nênj tenj embe êtêc enj ma êngôm gênj êndênjenj, nanj oc êlic enj ñajam.

³⁶ Amac anô binj, tanj Anôtô kêsakinj gêdênj lau Israel. Enj kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Ñac tau kêtû samob nênj Apômtau.

³⁷⁻³⁸ Amac ajala binj tau, tanj gêjam Judaia samucgenj auc nanjac. Ma binj tau tonec gebe Anôtô genj oso Jesu anja Nasaret ña Nalau Dabun to ñac lai. Ma binj tau gêjac m anja Galilaia gêdênj Joan gêjam mêtê kêpi busanju su acgom, go Jesu

gêjac laoc gamêngen jakêmoasiñ lau to gêgôm lau, tañ Sadañ kékôniñ êsêac tôn nañ, ôliñ njam kêsa. Gêgôm gêñ tonañ gebe Anôtô gêwiñ eñ.

³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tañ gêgôm anğa Judanêñ gamêñ to Jerusalem nañ, tec awa sa. Nac tonañ êsêac sêkêñ eñ geñkaleñ ka ma sêjac eñ êndu.

⁴⁰ Nac tau tonañ Anôtô gêñu eñ sa gêdêñ bêc kêtü têlêac ma kékêñ eñ geoc tau lasê.

⁴¹ Geoc tau lasê gêdêñ lau samob atom, gêdêñ aêacgeñ, tec Anôtô kêjaliñ aêac sa kwananğen gebe awa ênê biñ sa nec. Eñ gêdi sa anğa nacmatênêñ ma aêac tec aen to anôm gêñ awiñ eñ.

⁴² Go eñ kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjaliñ eñ sa kêtü lau maten jali to nacmatê nêñ mêtôcwaga.

⁴³ Propete samob sêwa eñ njam sa gebe Anôtô êsuc lau peben, tañ sêkêñ gêwiñ eñ nañ, nêñ sec ôkwi êtu ênê njaêña.”

Anôtô kékêñ Nalau Dabuñ gêdêñ lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonañ gêmoa ma Nalau Dabuñ mênkêpi êsêac samob, tañ sêñô biñ semoa nañ.

⁴⁵ Ma Judawaga njanô, tañ sêkêñ gêwiñ ma sêwiñ Petere nañ, sê taên gebe Anôtô kékêc nê Nalau Dabuñ kêpi lau samuc gêwiñ,

⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau nğêdô awen ma sêlambiñ Anôtô. Go Petere kêsôm gebe

⁴⁷ “Nalau Dabuñ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêliñ sanğu atom.”

⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanô. Ma lau tau teten Petere gebe êngôn êwiñ êsêac bêc

ņagêdô acgom. * Judawaga sêkêņ gêwiņ gebe gêņ dêmôêņa êtôm gebe êņgôm nêņ ņalêlôm êtu sec, tec seņ palıņ-paligen atom, seņ gêņ, taņ Mosenê biņsu gêwa sa gebe gêņ selec naņgen.

11

Petere gêjac miņ geden gôlôac Jerusalemņa

¹ Aposolo to lasitêwai, taņ sêņgôn Judaia naņ, sêņô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ņawae.

² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ņanô ņagêdô sêsôm eņ gebe

³ “Aôm kôpi lau samuc nêņ andu to goeņ gêņ gôņgôn gôwiņ êsêacgoc.”

⁴ Tec Petere gêôc awa sa ma gêwa biņ tau sa tomalagen gêdêņ êsêac gebe

⁵ “Aê kateņ mec gaņgôn malac Jope e katuc kaiņ teņ kêsa ma galic gêņ teņ amboac obo kapôêņ sêmoatiņ ņalêsu aclê tôn kêsêp aņga undambê gêdêņ aê gêmêņ.

⁶ Aê gaôc kêniņ e galic bôc nomņa kaiņ teņ-kaiņ teņ, bôclai ma gêņ kêkêņņa to moc umboņ ņalabuņa.

⁷ Ma gaņô awa teņ kêsa gêdêņ aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniņ.’

⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gêņ sec to alôb-alôb amboac tonañ aocsuņ gêjam kauc samuc.’

⁹ Go awa tau aņga undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gêņ taņ Anôtô kêmasaņ kêtû selec naņ, ômbu gebe alôb-alôb atom.’

¹⁰ Gaņô biņ tonañ e kêtû dim têlêac, go gêņ samob tonañ ņai kêpi undambê gêja kêtiam.

---

* **10:48:** Judawaganen biņ têtû selecņa ņagêdo gêc Mat 15:2.

11 Ma gaôgeŋ galic lau têlêac, taŋ sêsakiŋ aŋga Kaisarea dêdêŋ aê mênșêô lasê andu, taŋ ganğôŋ naŋ.

12 Ma Njalau Dabuŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôwiŋ êsêac taêm ênam biŋ naêsanaêsa atom.’ Tec gawiŋ lasitêwai 6 tecenec e api ŋac tau nê andu.

13 Go Njac tau gêjac miŋ gêdêŋ aêac gebe gêlic aŋela teŋ kêkô ênê andu ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe ‘Ôsakiŋ lau sêna Jope ma sêkôc Simon, taŋ sêsam eŋ sebe Petere naŋ sêmêŋ.

14 Njac tau êsôm biŋ, taŋ ênam aôm to nêŋm gôlôac samob kêsi naŋ, êndêŋ aôm.’

15 Aê gocgo gajac m ŋoc biŋ gamoa ma Njalau Dabuŋ kêpi êsêac amboac gêmunğeŋ kêpi aêac.

16 Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biŋ, naŋ kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ŋa bu, mago amac oc alin Njalau Dabuŋ êtu nêŋm sanğua naŋ.’

17 Êsêac sêkêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ŋ êsêac amboac kêmoasiŋ aêacgeŋ. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.”

18 Lau tau sêŋô biŋ tonan e sêjam taun tôŋ. Ac sêlambiŋ Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêŋgôŋ maten jali sêwiŋ amboac tonanğeŋ.”

Gôlôac Antiokiaŋa

19 Sêjac Stepan su acgom, go gêŋwapac, taŋ kêdaguc naŋ, gêjam gôlôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamêŋgeŋ e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdêŋ lau teŋ atom, sêsôm gêdêŋ Judawaganeŋ.

20 Go nêñ lau ñagêdô dêdi anğa Kupro to Kurene jasêo lasê Antiokia. Anğa tonan sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdên lau Helen gêwiñ.

21 Apômtau lêma gêwiñ êsêac e lau taêsam sêkên gêwiñ ma sêjam tauñ ôkwi dêdên Apômtau sêja.

22 Gôlôac dabuñ Jerusalemña sênô bin, tañ êsêac sêgôm nan, ñawae ma sêsakiñ Bamaba gêja Antiokia.

23 Kêsêlên jagêo lasê e gêlic Anôtô kêmoasiñ lau tonan ñanô, tec têtac ñajam ma gêlên bin êsêac samob gebe nêñ ñalêlôm taên ênam Apômtaugen ma sêsap en tôn ñapañ.

24 En tau ñac ñajam ma Ñalau Dabuñ gêjam en auc to kêkên gêwiñ ñajaña, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkên gêwiñ Apômtau

25 Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu.

26 En jakêtap en sa, go kêkôc en gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêngôn sêwiñ gôlôac dabuñ jala samuc teñ ma têdôn lau taêsam. Anğa Antiokia tonan tec sêsam Apômtaunê ñacsenomi gebe lau Kilisiña kêtú ñamataanô.

27 Gêdên ñasawa tonan propete anğa Jerusalem sêsêp Antiokia sêja.

28 Êsêacnên teñ, nê ñaê Agaba, Ñalau Dabuñ kêkac en, tec gêdi ma geoc bin tonac lasê gebe Tôbôm kapôên êsa ênam ñamalac samob nêñ gamên auc. Ma bin tau nanô kêsa gêdên kaisara Klaudi nê têm.

29 Tec ñacsenomi sêsôm kêtú tôn gebe sênam lasitêwai, tañ sêngôn Judaia nan sa. Êsêac samob êtôm ñacanôgeñ sêkên êtôm awa, tañ gêc êsêacña nan.

30 Sêgôm gên tau su, go sêsakiñ Barnaba agêc

Saulu gebe nasêkêñ awa tau êndêñ laumata. * Judawaga sêkêñ gêwiñ gebe gêñ dêmoêña êtôm gebe êngôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec señ gêñ palin-palinğen atom, señ gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanğen.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tøn

¹ Gêdêñ têm tonan kin Herodo kêkac lêma sa gebe ejon gôlôac dabuñ nêñ ñagêdô.

² En gêjac Joan têwa Jakobo ña sin êndu.

³ Herodo gêlic gebe bin tonan gêjac Judawaga matenânô ñjam, tec gêjac têku e kêkôc Petere tøn amboac tonan. (Bin tonan kêsa gêdêñ Om Polom Ñalucña.)

⁴ Kêkôc en tøn su, go kêkêñ en kêsô andu kapoacwalôña gêja. Go kêkêñ sinwaga ton aclê gebe sejop en. Ton ten ñalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc en êndêñ lau.

⁵ Amboac tonan sejop Petere gêngôn kapoacwalô, ma gôlôac dabuñ teten mec gêdêñ Anôtô kêtü enña geden tønğen.

Mec ñaclai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêñ tañ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêñ lau nan, ñagêbêc sêsô Petere tøn ña kapoacwalô luagêc ma sêkêñ en gêc bêc gêc sinwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalôña.

⁷ Ma sep tagen Apômtaunê anela geoc tau lasê e ñawê kêpô balêm ñalêlôm. Go anela tau kepen

---

* **11:30:** Judawaganêñ bin têtü selecña ñagêdô gêc Mat 15:2.

Petere dambê ma gêñu en ma kêsôm gebe “Ôndi sa seben.” Gêdêñ tonan kapoacwalô kêsü anğa en lêma.

⁸ Go anjela kêsôm gêdêñ en gebe “Ôjandin nêmbinğap ma ôkic nêmb atapa tônia.” Ma en gêgôm amboac tonan. Go anjela kêsôm gêdêñ en gebe “U nêmb ñakwê ênsañ taôm ma ôndañguc aê.”

⁹ Petere kêsä kêdaguc en gēja. En gêjam kauc gebe gēja, tañ anjela gêgôm nan, ñanô atom, geboc gêc mēja.

¹⁰ Agêc sêsêlêñ e jasêlêlêc gejobwaga ñamataña to gejobwaga kêtü luagêcña, go jasêo lasê katam ki, tañ kêsü intêna malacña nan. Ma katam tau gêlêc tau su gêdêñ êsêagêc, tec agêc sêsä sēja sêsêlêñ sêmoa intêna. Go sep tagen anjela malamê.

¹¹ Peterenê kauc ñawa kêsä, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgen gebe Apômtau kêsakinê nê anjela kêjanğo aê su anğa Herodo lêma to gēja samob, tañ Juda sêkêñ maten gebe sêñgôm nan.”

¹² Nê kauc kêsä su ma kêpi Joañ, tañ sêsam en sebe Marka, têna Maria nê andu gēja. Lau taêsam sêkac taun sa anğa tonan ma teten mec sêmoa.

¹³ En kêmadi katam anduña ma sakinğagao ten, nê ñaê Rode, gēja gebe êlic ñam.

¹⁴ En gēja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam en auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gēja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê.

¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma en kêsôm ñajaña gebe “Masi, ñac tau tônia binñanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.”

¹⁶ Ma Petere kêmadi katam geden tôniañen e sêlêc su ma sêlic en e têtakê ñanô.

17 Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamañgen, go gêjac Apômtau gêwê enj ança andu kapoacwalôña kêsá gêmênj ñaminj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwiñ gebe “Asôm binj tonec ñawae êndênj Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go enj tau kêsá malac tenj gêja.

18 Gelenmata sinjwaga selendec ñanô ma sênac matenj taunj gebe Petere gêja ondoc.

19 Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonanj kêtú lêsú gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndú. Go Herodo tau gêdi ança Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêñgônj tonanj.

Herodo gêmáac êndú

20 Herodo têtac ñandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonanj nêñ ñalêlôm kêpi tagenj, tec dêdêñ enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinjwaga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taunj, gebe kinjê nom ñanô gêlôm êsêac.

21 Gêdêñ noc sêmasanj binj tonanña, go Herodo kêsô ñakwê kinjña sa jagêñgônj lêpônj ma kêsôm bi ñ gêdêñ êsêac.

22 Tec lau awenj gêôc enj gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô tenj nê.”

23 Ma sep tagenj Apômtaunê anjela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa senj enj e gêmáac êndú.

24 Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamênj auc.

25 Barnaba agêc Saulu sêjam nêñ sakinj tonanj e gêbacnê ança Jerusalem, go sêkôc Joanj, tañ sêsam enj gebe Marka nanj, gêwiñ êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to bin̄su, taŋ sêmoa gôlôac dabuŋ Antiokiaŋa ŋalêlôm naŋ tonec, Barnaba agêc Simeon, taŋ sêsam eŋ sebe Niger naŋ, ma Luki aŋga Kurene ma Manaen, taŋ agêc kiŋ Herodo ŋapalêgeŋ sêmoa sêwiŋ tauŋ naŋ, ma Saulu.

² Ŋasawa teŋ êsêac sêjê m sakin̄ Apôm̄tau to sêjam dabuŋ mo sêmoa, ma Ŋalau Dabuŋ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, taŋ kakalem êsêagêc naŋŋa.”

³ Tec sêjam dabuŋ mo ma teteŋ mec, go sêu lemeŋ gêsac êsêagêc ma sêkêŋ êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê aŋga Kupro

⁴ Ŋalau Dabuŋ kêsakin̄ êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Aŋga tonan̄ sêlac jasêsô nuc Kupro.

⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê bin̄ lasê aŋga Judanêŋ lôm. Ma Joaŋ gêjam sakin̄ gêmoa gêwiŋ êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêŋ têdaguc nuc samuc tonan̄ e jasêo lasê Papo. A ŋga Papo têtap ŋac Judaŋa teŋ sa. Eŋ mecwaga teŋ to propete dansan̄, nê ŋaê Barjesu.

⁷ Ŋac tau gêmoa gêwiŋ gôliŋwaga Sergi Paulus, eŋ ŋac tokauc teŋ. Ŋac tonan̄ kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêŋ eŋ sêja, ŋam eŋ gebe êŋô Anôtônê bin̄.

⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ŋaê ôkwi amboac tonan̄) gêlêc bin̄ sa êsêagêc ma gêgôm gêŋlêlôm gebe ênam gôliŋwaga ôkwi êkêŋ êwiŋ mêtê atôm.

⁹ Tec Saulu, taŋ sêsam eŋ teŋ gebe Paulu naŋ, Ŋalau Dabuŋ gêjam eŋ auc ma kêpuc mata têt eŋ

¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadaŋ latu. Bin̄dansan̄ to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeŋ, tec kôkêŋ

kisa gédêñ biñ gédêñ samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi napañ. Êndêñ ondoc, go ôwi siñ.

¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e ñasawa ten acgom.” Ma sep tagen ñakanuc to ñakesec kékôm en auc ma gesom lau kélêsagen gebe sêkam enña.

¹² Gôliñwaga gêlic gêñ tonañ tec kêtakê kêtú Apômtaunê mêtêña e kékêñ gêwiñ.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidiaña

¹³ Paulu to nê lau sêpi wan anga Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tañ gêc Pampulia nañ. Go Joañ kêtaiñ tau su anga êsêagêcnêñ ma gêmu gêja Jerusalem.

¹⁴ Sêwi Perge siñ ma sêsêlêñ e sêô lasê Antiokia Pisidiaña. Gédêñ sabat sêsô Judanêñ lôm jasêngôn.

¹⁵ Lômmôkê sêsam Mosenê biñsu to propetenêñ biñ lasê su acgom, go sêsakiñ biñ gédêñ êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, biñ êpuc lau tônia embe ênêc amagêcña, go asômman.”

¹⁶ Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tañ atêc Anôtô nañ, akêñ tañem acgom.

¹⁷ Lau Israel tonec nêñ Anôtô kêjaliñ tamenji sa ma ketoc lau tau sa gédêñ tañ sêngôn nom jaba Aiguptu nañ, go gêoc lêma sa ma gêwê êsêac anga tonañ sêsa sêja.

¹⁸ Ma gêlôm êsêac sêmoa gamêñ sawa kêtôm jala 40.

¹⁹ Go gesen nom Kanaan ñalaum 7 su ma gêjac sam ñagamêñ tau gédêñ êsêac sêwê kain,

²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonañ su, go kêkêñ gôlinwaga gêdêñ êsêac e gêdêñ propete Samuel nê têm.

²¹ Gêdêñ ñasawa tonañ tetenñ kin e Anôtô kêkêñ Kis latu Saulu anğa Benjaminsê gôlôac kêtû nêñ kin kêtôm jala 40.

²² Go kêsap en tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêñ kin. Anôtô gêwa ñac tonañ sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nañ ñoc ñalêlôm galic en ñajam. En oc êngôm aêñoc biñ samob êtu tôñ.’

²³ Anğa ênê wakuc Anôtô kêkêñ kêsiwaga Jesu gêdêñ lau Israel kêtôm gêjac mata.

²⁴ Jesu kêtû awê atomgen, ma Joañ kêsôm mêtê lasê gêdêñ lau Israel samob kêpi busaŋgu sênam tañ ôkwiña.

²⁵ Kêdabiñ gebe Joañ ênac mata nê kolen ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ñac tau, tañ asaê amoa nañ atom. Alic acgom, ñac tau oc êndanğuc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôn atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, Anôtô kêsakiñ biñ moasiñña tonañ gêdêñ aêac.

²⁷ Lau tañ sêngôn Jerusalem nañ, to nêñ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêñ biñ, tañ sêsam kêtôm sabatgen nañ atom. Mago sêkic ênê biñ, tec sêgôm biñ tau ñanô kêsa.

²⁸ Êsêac têtap ênê keso ensen en suña ten sa atom, mago tetenñ Pilata gebe ênac en êndu.

²⁹ Êsêac sêgôm biñ samob, tañ teto kêpi en nañ, ñanô kêsa su acgom, go sêkôc en su anğa ka jatetoc en gêc sêô.

³⁰ Go Anôtô gêñu en sa anğa ñacmatênêñ.

³¹ Bêc taêsam en geoc tau lasê gêdêñ êsêac, tañ sêwiñ en anga Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa en ñam sa gêdêñ lau sêmoa.

³² Ma aêac asôm ñawae ñajam, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ tamenï nan, lasê gêdêñ amac.

³³ Ma biñ tau Anôtô gêgôm ñanô kêsa kêpi êsêac latunï aêac, geden tañ gêñu Jesu sa, kêtôm biñ, tañ teto gec Pesalem kêtû luagêcña gebe
'Aôm kôtu aêñoc Latuc,
galoc katu aôm Tamam.'

³⁴ Anôtô gêñu en sa anga ñacmatênêñ, gebe ôli êtu palê atomña. En geoc biñ tonañ lasê kwananğen ma kêsôm gebe

'Aê gabe jakêñ Dawidnê gêñ dabuñ to ñañêñ tau êndêñ amac.'

³⁵ Ma kêsôm ñagêdô gêc madiñ ten gêwiñ gebe
'Aôm oc ôkêñ nêñ ñac dabuñ ôli êtu palê atom.'

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakiñ kêtôm Anôtônê biñ gêdêñ tau nê launêñ têm, go gêc nê bêc ma sêsun en gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê.

³⁷ Ma ñac, tañ Anôtô gêñu en sa nan, ôli kêtû palê atom.

³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonañ ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndêñ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêña. Samob tañ sêkêñ êwiñ en nan, têtû lau gêdêñ. Mosenê biñsu êtôm gebe enşen aêacnêñ sec su e tatu lau gêdêñ nec atom.

⁴⁰ Amboac tonañ alic taôm gebe biñ, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom

⁴¹ gebe

'Amac asen-biñwaga alic acgom,
oc anac lememe, mago anaña,

gebe êndên amacnêm têm aê oc janam ñoc kôm tenj. Embe sênac kôm tau ñaminj, oc akênj êwiñ atom.’ ”

⁴² Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau tetenj êsêagêc gebe êndên sabat tenj sêsôm biñ tonañ ñagêdô êndên êsêac êtiam.

⁴³ Lau sêsa anja Judanênj lôm ma Judawaga to nênj lau lênja taêsam, tañ têtêc Anôtô nañ, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm biñ to sêjac biñsu êsêac gebe siñ Anôtônê moasiñ tônjenj.

⁴⁴ Gêdênj sabat, tañ kêdaguc nañ, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sênjô Apômtaunê mêtê.

⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonañ e têtac sec ma sêsôm biñ alôb-alôb sêoc Paulunê biñ aucgenj.

⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugenj gebe “Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndên amac êtu ñamata. Mago amac atinj mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anjônj matem jali tenjenja atom, tec aêagêc andênj lau samuc ana.

⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgenj gebe

‘Aê kakênj aôm kôtu lau samuc nênj ja,

gebe ônam lau kêsi e naêndênj nom ñamadinj nañ.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sênjô biñ tonañ e têtac ñajam kêsa ma sêlambinj Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tañ Anôtô kêjalinj êsêac sa gebe sênjônj matenj jali tenjenj nañ, tec sêkênj gêwiñ.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamênj samob auc.

⁵⁰ Tagenj Judawaga sêkalom lauo towae, tañ têtêc Anôtô nañ, to malac tonañ ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launênj ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtinj êsêagêc anja nênj gamênj sêsa sêja.

⁵¹ Agêc dedonj kekop anja enkainj su, gebe lau tau nênj binj êpi êsêac tauj, ma sêja Ikonium.

⁵² Njacsenomi têntac njajam kêsa to njalau Dêbu nj gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdênj tanj njac ulu sêmoa Ikonium nanj, sêsô Judawaganênj lôm amboac tonanjenj. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam tauj ôkwi.

² Mago Judawaga, tanj sêkênj gêwinj atom nanj, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nênj njalêlôm njamalic kêsa e têntac njandanj gêdênj lasitêwai njawaô.

³ Agêc sêmoa tonanj njasawa baliñ. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam êné mêtê njamoasinj sa kêpuc agêc tônj, tec lemenj sêgôm gênsêga to gênjalô

⁴ e lau malacnja sêwa tauj kêkôc e njagêdô sêwinj Judawaga ma njagêdô sêwinj aposolo.

⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonênj kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc nj poc êndu.

⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia njamalac Lustra to Derbe ma gamênj njagêdô, tanj gêc njamagênja nanj.

⁷ Sêmoa tonanj ma sêsôm njawae njajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸ Ma njac tenj gêngônj Lustra, têna kêkôc enj tomagi kêsugenj e akainj njajana atom ma kêsêlênj njagec atomanajana atom ma kêsêlênj njagec atomanô.

⁹ Njac tau gênô binj, tanj Paulu kêsôm nanj. Paulu mata gê enj e gêlic gebe njac tau kêkênj gêwinj jakêtôm su gebe ôli njajam êsaña.

¹⁰ Tec kêsôm awa kacgenj gebe “Amkainj njajaña êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma enj gêboanj sa ôb tagenj ma kêsêlênj.

¹¹ Lau pom kapôênj tenj sêlic Paulu gêgôm gênj tonanj, nanj sêmôêc ña binj Lukaonianagenj gebe “Anôtôi têtû ñamalac ma sêsêp dêdênj aêac sêrrêngoc.”

¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe enj ñac awa binjña.

¹³ Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabunwaga kejonj bulimakao kapoac to ñaola gebe sêngêlônjña jagêo lasê sacgêdô gebe êkênj da êwiñ lau tau.

¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô binj tonanj ñawae e sêkac nênj ñakwê gêngic jasêboanj sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe

¹⁵ “Lauac, abe anjôm amboac ondod. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdênj amac gebe anam taôm ôkwi anjga gênj ñaôma tecenec andênj Anôtô mata jali tau ana. Enj ñac, tanj kêkênj undambê to nom ma gwêc to ñagênj totau-totau samob.

¹⁶ Gêdênj têtû gêmunjña enj gêlôc gebe lau samuc sêsa taunj nênj lênj.

¹⁷ Mago enj gêwa tau sa ña moasiñ, kêkênj kom anjga undambê gêdênj amac ma têtû tomoasu gêlôm amac to kêkênj mo gêôc amac tônj anjgônj totêmtac ñajamgenj.”

¹⁸ Ñaclagêc sêsôm bi ñ tonanj, mago kêtû kôm kapôênj gebe sêkô lau auc êtu sêkênj da êndênj êsêagêc atomjña.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anjga Antiokia to Ikonium sêmênj ma sêjam lau pom tonanj ôkwi e têtuc Paulu

ña poc ma sê enj kêsa anja malac gêja seboe enj gêmac endu.

²⁰ Go ñacseñomi sêgi enj auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelenj êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹ Ñaclagêc sêsôm ñawae ñajam lasê anja malac tonanj e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam.

²² Agêc sêpuc ñacseñominêñ ñalêlôm tônj to sêjac biñsu êsêac ñajana gebe sêwi biñ sêkêñ gêwiñña sinj atom. Ma sêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ñandanj taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêñ tana.”

²³ Go ñaclagêc sêjalinj lau sa kêtôm gôlôac dabunjenj têtû laumata. Go sêjam dabunj mo to tetenj mec ma sêsunj êsêac dêdêñ Apômtau, tanj sêkêñ gêwiñ enj nanj.

²⁴ Go sêsa Pisidianagenj e jasêô lasê Pampulia.

²⁵ Sêjam mêtê anja Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja.

²⁶ Anja tonanj sêlac jasêô Antiokia, malac tanj gêmunjenj sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasinj ñalêlôm to sêsakinj êsêagêc kêtû kôm, tanj sêgôm su nanja.

²⁷ Jasêô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabunj sa ma sêjac minj biñ samob, tanj Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nanj, ma gêlêc katam takêñ gêwiñña su gêdêñ lau samuc.

²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiñ ñacseñomi ec ñêñgenj. * agêc Hermes.

---

* **14:28:** Lau Rom nêñ anôtôi jabe luagêc nêñ ñaê Dia

15

Aposolo sêkac tauŋ sa anġa Jerusalem

¹ Lau buŋa ŋagêdô anġa Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdôŋ lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biŋ atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.”

² Paulu agêc Bamaba ma lau tonan ac awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ ma sêjô biŋ tonan ŋapan. Tec gôlôac dabuŋ sêsôm kêtû tôŋ gebe sêkêŋ Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauŋ nêŋ lau ŋagêdô dêndêŋ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biŋ sêpê tauŋŋa nan.

³ Amboac tonan gôlôac dabuŋ sêkêŋ êsêac sêsa Poinike to Samarianŋa sêja ma sêjac miŋ lau samuc sêjam tauŋ ôkwi ŋawae e gêgôm lasitêwai samob têntac ŋajam kêsa samucgeŋ.

⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuŋ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miŋ gêŋ kapôêŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ êsêac sêgôm nan.

⁵ Go lau ŋagêdô anġa Parisainêŋ toŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ mêtê nan, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biŋsu êsêac gebe sêmansan Mosenê biŋsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biŋ tau sêlic acgom.

⁷ Ac sêjô biŋ tonan sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmuŋgeŋ gaŋgôŋ gawiŋ amac ma Anôtô kêjalîŋ aê sa gebe aocsuŋ jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau samuc sêŋô ma sêkêŋ êwiŋ.

8 Ma Anôtô, tañ kêjala ñamalacnêñ ñalêlôm nañ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêñ Ñalau Dabuñ gêdêñ êsêac amboac kêkêñ gêdêñ aêac.

9 Enj kêmoasiñ aêac to êsêac ñadôn tagen. Êsêac sêkêñ gêwiñ, tec enj gêgôm nêñ ñalêlôm kêtú selec.

10 Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêñ gêñ ñawapac, nañ aêac to tamenji daôc e tatôm atom nañ, ênsac ñacseñomi magiñm.

11 Mago aêac tec takêñ gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtú Apômtau Jesu nê moasiñña ña lêñ tagen.”

12 Lau samob sêjam tañ tôngeñ ma sêkêñ tañeñ Barnaba agêc Paulu nêñ miñ. Êsêagêc sêjac miñ gêñtalô to gêñsêga, tañ Anôtô gêgôm ña êsêagêc lemeñ gêdêñ lau samuc nañ.

13 Ñaclagêc sêsôm biñ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awen ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, añô ñoc biñ acgom.

14 Simon gêjac miñ gebe andanjen Anôtô kêtú ñaclen lau samuc gebe êjaliñ lau teñ sa aña êsêacnêñ têtú ênê lau.

15 Biñ tonañ to biñ, tañ propete teto nañ, ñam kêsêp tagen amboac tonec gebe

16 ‘Malôgen acgom, go aê jamu jamên ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nañ, sa êtiam.

Ma jakwê gêñ, tañ kêku sa nañ, sa êtiam to jamansañ êtu solop.

17 Amboac tonañ lau nomña ñagêdô to lau samuc samob,

tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nañ, sensom Apômtau.

18 “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtû awê gêdêñ andañgeñ nan, nê biñ tau tonañ.’

19 “Amboac tonañ aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam taun òkwi dêndêñ Anôtô nan, talênsôñ êsêac atom.

20 Tagnê tato papia êndêñ êsêac gebe sêngamin taun êndêñ gwam ñagêñ môm-môm ma êndêñ mockaino to mockain ma êndêñ bôc sêgîñ ênduñ to êndêñ dec,

21 gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê lanğwa-lanğwa kêtôm gamêñgeñ ma sêsam lasê anğa Judanêñ lôm samob kêtôm sabatgeñ.”

Biñ tañ laumata sêmasañ nan

22 Sêsôm biñ tonañ su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabun samob sêsôm kêtû tôn ma sêjalîñ nêñ lau ñagêdô sa, gebe sêkêñ êsêac sêwiñ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêñ lasitêwainêñ gôlîñwaga Juda, tañ sêsam eñ sebe Barsaba nan, agêc Sila.

23 Ma sêkêñ papia tonec gêdêñ êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnê m lasitêwai aêac, aposolo to laumata awen gêjac lasitêwai anğa lau samuc nêñ, tañ sêngôn Antiokia to Suria ma Kilikia nan.

24 Aêac anô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakîñ êsêac atom, taun dêdêñ amac sêwac nan, sêlênsôñ amac ña taun nêñ biñ e sêgôm nê m ñalêlôm ñawapac kêsa.

25 Tec aêac akac taun sa ma amasan ma biñ kêpi tagen e ajalîñ lau sa ma akêñ êsêac sêwiñ aêacnêñ ñaclagêc, tañ têtac gêwiñ êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac.

26 Naçlagêc tonañ sêjac ka kêtû aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê ḡaêḡa.

27 Juda agêc Sila, taḡ aêac akêḡ êsêagêc sêwac, ocgo taunḡ sêwa biḡ tonañ ḡagêdô sa êndêḡ amac êwiḡ.

28 ḡalau Dabuḡ to aêac asôm kêtû tônḡ gebe akêḡ biḡ ḡawapac ḡagêdô êkônḡ amac tônḡ êwiḡ atom, gêḡ tecenecgeḡ, go amansaḡ ḡapep gebe

29 Anḡamiḡ taôm êndêḡ da gwamḡa to êndêḡ dec ma êndêḡ bôc, taḡ sêgiḡ êndu ma êndêḡ mockaiḡo to mockaiḡ naḡ. Embe andec gêḡ tonañ ḡai, ma oc êtôm. Amoa ḡajamônḡ.”

30 Amboac tonañ sêkêḡ êsêac sêja. Sêsêlêḡ e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuḡ sa aegom, go sêkêḡ papia gêdêḡ êsêac.

31 Ac sêsam papia tau ma têtac ḡajam kêsa kêpi biḡ, taḡ kêpuc êsêac tônḡ naḡ.

32 Juda agêc Sila têtû propete sêwiḡ, tec sêjac biḡsu lasitêwai to sêpuc êsêac tônḡ ḡa biḡ gwalêkiḡ.

33 Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siḡ to-biḡmalôgeḡ sêmu dêdêḡ lau, taḡ sêsakiḡ êsêac naḡ, sêja kêtiam. [

34 Sila taê gajam gebe gacgeḡ êmoa.]

35 Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têdônḡ to sêsôm ḡawae ḡajam lasê kêpi Apômtaunê biḡ sêwiḡ lau ḡagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa taunḡ kêkôc

36 Bêc ḡagêdô gêjaḡa acgom, go Paulu kêsôm gêdêḡ Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, taḡ tasôm Apômtaunê biḡ lasê naḡ tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ḡajam me masi.”

³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joaņ, taņ sêsam eņ sebe Marka naņ êwiņ.

³⁸ Mago Paulu gêlic ņac tau kêtôm gebe sêkôc eņ êwiņ êsêagêcņa atom, gebe eņ gêwi êsêagêc siņ aņga Pampulia ma kêsêlêņ gêwiņ êsêagêc kêtu kômņa atom.

³⁹ Amboac tonañ êsêagêc awenjsuņ gêôc ka tauņ ņajaña e sêkac tauņ kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiņ eņ agêc sêja Kupro.

⁴⁰ Paulu kajaliņ Sila sa ma lasitêwai teten moasiņ aņga Apômtaunê kêtu êsêagêcna, go sêkêņ êsêagêc sêja.

⁴¹ Sêsêlêņ sêsa Suria to Kilikianja jasêpuc gôlôac dabuņ tôn.

16

Timote gêwiņ Paulu agêc Sila

¹ Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ņacseņom teņ sa aņga tonañ, nê ņaê Timote. Ñac tau têna Judao teņ, naņ kêkêņ gêwiņ, ma tama ņac Helenņa.

² Lasitêwai Lustra to Ikoniumņa sêwa eņ ņam sa

³ e Paulu gebe êkôc Timote êwiņ eņ. Tec kêkôc eņ jakêsa eņ gebe Juda gamêņ tonañņa samob sêjala tama gebe eņ ņac Helenņa teņ.

⁴ Sêjac laoc malacgeņ sêja ma têdôn biņ, taņ aposolo to laumata sêsôm kêtu tôn aņga Jerusalem naņ, gêdêņ êsêac gebe sejop.

⁵ Amboac tonañ gôlôac dabuņ sêkêņ gêwiņ ņajaña kêsa, ma lau jasêwiņ-jasêwiņ kêtôm bêcgeņ.

Paulu gêc me kêpi ņac Makedonianja

6 Nalau Dabunj kékô êsêac auc gebe sênam mêtê anġa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ñagamêñ sêja.

7 Têdabinj Musia ma sêsa Bitunianġenġ, mago Jesunê Nalau gêlôc gêdêñ êsêac atom.

8 Amboac tonanġ jatêdaguc Musia ñagamêñ ñamadinġ ma sêsêp gwêc dêdêñ Troasña sêja.

9 Ma gêdêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña tenġ kékô ma ketenġ enġ gebe “Olom Makedonia mênônam aêac sa.”

10 Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunġenġ abe ana Makedonia sebenġ, taênġ gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêñ aêac gebe asôm ñawae ñajam lasê êndênġ êsêac anġa tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

11 Amboac tonanġ êsunġ su anġa Troas ma gacġenġ apenġ Samotrakiagenġ e ñagelenġ ma asô Neapoli.

12 Anġa tonanġ jaasa Romnêñ malac wakuc Pilipi, tañ kêtú Makedonia ñamalacsêga nanġ, ma anġônġ malac tonanġ bêc ñagêdô.

13 Go gêdêñ sabat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu tenġ, gebe aêac taênġ gêjam gebe tetenġ mec ñamala oc gêc tonanġ. Aêac anġônġ sic ma asôm binġ gêdêñ lauo, tañ sêkac tau ñ sa nanġ.

14 Ma awê tenġ, nê ñaê Ludia, gêmoa; nanġ gêjam sakinġ Anôtô. Enġ anġa malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Enġ gênô binġ tau ma Apômtau kêlainġ ênê ñalêlôm e kékênġ taña binġ, tañ Paulu kêsôm nanġ.

15 Asagu enġ to nê lau su, go ketenġ aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakênġ gêwinġ Apômtau ñanôġenġ, nanġ asô mênanġônġ ñoc andu,” ma kêkac aêacġenġ.

Sêkêñ Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

16 Nábêc teñ aêac abe ana mec ñamala tonañ. Asêlêñ amoa e adac sakinwagao teñ tonjalau geoc biñ lasêña. Awê tonañ geoc biñ lasê gêdêñ lau ma sêkêñ ñaawa taêsam gêdêñ ênê ñatui.

17 Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtú Lólôc Nñatau Anôtô nê sakinwaga, tec sêwa lêñ Anôtô ênam ñamalac kêsiña sa êndêñ amac.”

18 Awê tau kêsôm biñ tonañ e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandanñ kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanô gebe ôwi awê tonañ siñ ôsa ôna.” Ma gaôgenñ ñalau tau gêwi eñ siñ kêsa gêja.

19 Awê tau nê ñataui sêlic nêñ awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tônia ma sê êsêagêc sêsa malaclunñ dêdêñ kasêga sêja.

20 Go sêwê êsêagêc dêdêñ gôlinwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênşêli aêacnêñ malac sa.

21 Agêc têtônñ mêtê teñ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma danğôm ña nanñ atom.”

22 Lau malacña sêbu êsêagêc sêwiñ, tec gôlinwaga sêkac êsêagêcnêñ ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm.

23 Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbaliñ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biñsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep.

24 Sêjac biñsu ñac tau amboac tonañ, tec kêbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalônia ñabalêm ñaluñña sêja ma kêkapiñ êsêagêc eñkainñ tônia ña ka.

25 Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila tetenñ mec to sêjam nêñ wê gêdêñ Anôtô, ma lau kapoacwalônia sêñô êsêagêc awenñ sêwiñ.

26 Sêgôm sêmoa e gaôgenj ôjô gêjam kapôênj, tec andu kapoacwalônja njaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagenj ma lau samob nênj kapoacwalô kêsu.

27 Nagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô njakatam samob gênja, tec kêtainj nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalônja oc sêc sêja.

28 Go Paulu gêmôêc awa kapôênj gebe “Ôjainj taôm atom, aêac samob tec anjgônj.”

29 Tec njac tau ketenj gebe sêkôc ja sêmênj ma kêlêti kêsô gamênj njalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild enj kainjja

30 ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê janjgôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsi.”

31 Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkênj êwiñ Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêm gôlôac kêsi.”

32 Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdênj enj to nê lau samob, tanj sênjgônj ênê andu nanj.

33 Gêdênj gêbêcauc njasawa tonanjenj njac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnênj sêm njamala ma gaôgenj êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob.

34 Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkênj mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têntac njajam samucgenj gebe sêkênj gêwiñ Anôtôgac.

35 Gelenjja lasê, go gôliñwaga sêsakiñ nênj sakiñwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi njac luagêc tonanj sinj.”

36 Tec gejobwaga kêdônj binj tau gêdênj Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakiñ lau sêmênj gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonanj aêc tobiñmalôgenj ana.”

³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasañ aêagêcma biñ atom. ma si aêagêc akô malacluñ to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkêñ aêagêc kelecgeñ ana me. Masigoc, amboac tonañ atom. Êsêac taun sêmêñ ma sêwê aêagêc asa ana.”

³⁸ Sakiñwaga tedôñ biñ tonañ gêdêñ gôliñwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô.

³⁹ Tec sêja sê biñmalo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenñ êsêagêc gebe sêwi êsêacnêñ malac siñ.

⁴⁰ Agêc sêsa anga andu kapoacwalôña ma gêdêñ Ludia jasêlic lasitêwai ma sê biñmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awen sa anga Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlêñ e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêô lasê Tesaloniki, nañ Judanêñ lôm tenñ kêkô.

² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgôm gêgôm gêmoa ma gêjam biñganm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê biñ kêtôm sabat têlêac.

³ Enñ kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêñ êsêac gebe gêôc ñandanñ ma gêdi sa anga ñacmatênêñ nañ gêjac enñ ñawae. Go kêsôm gêwiñ gebe “Jesu, tañ kasôm enñ lasê gêdêñ amac nañ, enñ Kilisi tau.”

⁴ Ma êsêacnêñ ñagêdô sêkêñ gêwiñ ma sêsap Paulu agêc Sila têt. Ma Helen, tañ têtêc Anôtô nañ, nêñ taêsam sêwiñ ma kasêganêñ lauo ñalêlêma atom amboac tonanêñ.

⁵ Tec Judawaga têtac ñandanñ kêsa ma sejonñ lau sec ñagêdô anga malaclêlôm mênjsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma

sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndên lau sêna.

⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdên malac ñagôliñwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsôn gamênboa nê, sêjam aêacnên gamên tôñ amboac tonançoc.

⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê sesen kaisaranê biñsu su ma sêsôm gebe kiñ ten gêmoa nê ñaê Jesu.”

⁸ Lau malac tonanña to ñagôliñwaga sênô biñ tonan e kêlênsôn êsêac ñanô.

⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkên gên sêjac da tauñ su, go sêwi êsêac siñ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonan lasitêwai sêkên Paulu agêc Sila seben sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanên lôm sêja.

¹¹ Lau tau nên lên mansan ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nên su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegen ma sêkip buku dabun ñam sa kêtôm bêcgen, sê dôñ mêtê, tañ aposolo sêsôm nañ, gebe oc kêtôm tau me masi.

¹² Amboac tonan êsêacnên lau taêsam sêkên gêwiñ ma Helennên lau towaen nên lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanjen.

¹³ Juda Tesalonikiña sênô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê ança Beroia gêwiñ ñawae, tec tauñ sêja sebe sêlênsu to sêlênsôn êsêac amboac tonanjen.

¹⁴ Lasitêwai sênô ñawae, tec sejon Paulu seben sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacgen sênçôn.

¹⁵ Lau tañ sêwiñ Paulu nañ, sêwê en e jasêo lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go en kêmasan biñ

gêdêñ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seben dëndêñ eñ sêna.

Paulu gêmoa Aten

16 Paulu gêôn êsêagêc gêngôn Aten ma gêlic sêkên gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ñalêlôm kêbôli auc ñanô.

17 Tec gêjam bingalôm gêwiñ Judawaga aña nêñ lôm to êsêac, tañ têtêc Anôtô nañ, kêtôm bêcgeñ ma lau, tañ kêtap êsêac sa aña malacluj nañ, amboac tonanğeñ.

18 Ma Epikuri to Stoiki nêñ lau tokauc ñagêdô sebe sênsaê eñ, tec lau ñagêdô sêsôm sebe “Ñac gwai-gwai ñatau tonanğe gebe êsôm asageñ.” Ñagêdô sêsôm gebe “Eñ gebe êsôm anôtô i jaba ñawae.” Êsêac sêsôm biñ tonanğe gebe Paulu kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu gêdi sa aña ñacmatênêñ.

19 Amboac tonanğe sêkôc Paulu jasêwê eñ sêja Areo Pagu (nêñ sêmêtôc biñ ñamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biñ wakuc, tañ kôdônğe gêdêñ lau nañ awiñ.

20 Aôm kôs m biñ kaiñ teñ kêsêp aêac tañeñsuñ, ma aêac abe ajala biñ tonanğe ñam.”

21 Lau Aten samob to lau jaba, tañ sêngôn sêwiñ êsêac nañ, ôliñ palê sebe sêsôm to sêñô biñ wakucgeñ ñapanğe.

22 Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ñalunğeñ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtô i sa ñapegeñ.

23 Kasêlêñ katôm malacgêdôgeñ gaja ma kêsala amacnêm gêñ dabuñ e katap altar teñ sa teto ñabiñ gêc gebe ‘Anôtô tañ tajam kauc eñ nañ nê.’ Tec

gabe jawa gêñ tau, tañ ajam kauc ma atoc sa nañ, sa êndêñ amac.

24 Anôtô tau, tañ kêkêñ undambê to nom ma ñagêñ totau-totau samob nañ, kêtú undambê to nom Natau, mago gêñgôn lôm dabuñ, tañ sêkwê ña lemengeñ nañ atom.

25 Eñ kêpô lêna gêñ, tañ ñamalac sêgôm ña lemen nañ atom, gebe eñ tau kêkêñ êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkêñ ñagêñ samob gêdêñ êsêac.

26 Eñ kêkêñ ñamalac tagen kêtú ñamalac toton-toton, tañ sêñgôn nom auc nañ, samob nêñ ñamôkê. Eñ kêkêñ nêñ têm sêmoaña to gamêñ sêñgônña ñamadin kwananげñ.

27 Anôtô gêgôm gêñ tonan gebe sensom eñ. Moae sênsaê eñ ma têtap eñ sa, gebe eñ gêmoa jaêc aêac samob nêñ ten atom.

28 ‘Eñ kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali

to danğôm nêñ gêñ samob ma tamoa amboac tamoa,’

kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe

‘Aêacnêñ ñam kêsêp eñ.’

29 Aêacnêñ ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôn Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tañ ñamalac taên gêjam ñamêtê ma sêgôm nañ atom.

30 Anôtô gêlic têm, tañ ñamalac sêjam kauc tauñña nañ gêbacnê, ma galoc gêjac binjsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamêñ samobgeñ sênam tauñ ôkwi.

31 Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêngeñña kêkô kwananげñ ma kêjaliñ ñac êmêtôc binña sa su. Eñ kêwaka ñac tau sa gêdêñ lau samob gebe gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ.”

³² Lau tau sêhông ñacmatê sêndi sa ñabin e ñagêdông sêsu susu ma ñagêdông sêsom gebe “Malôngeñ, go anông aôm ôsom bin tonan ñagêdông êtiam.”

³³ Sêsom su, go Paulu gêwi êsêac sin kêsa gêja.

³⁴ Go lau ñagêdông sêsap eñ tông ma sêkêñ gêwiñ. Acnêñ Areo Pagu ñalaumata teñ, nê ñaê Dionusi agêc awê teñ, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdông sêwiñ. * sêmoasin taun ôlin ma sêjam kauc gebe gêñ ñanông tau tonan. Stoiki têtû mêtê taun ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgeñ. † sêkac taun sanja.

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonan su, go Paulu gêwi Aten sin gêja Korinti.

² Anja tonan kêtap Juda teñ sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc eñ anja Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia sin sêmêñ wakucgeñ. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom sin. Tec Paulu gêdêñ êsêagêc gêja.

³ Eñ gêlic acnêñ lemeñ ñakoleñ tagen, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taun. Êsêac sêwa becobo kêtû nêñ kôm.

⁴ Paulu gêjam binjalôm anja Judanêñ lôm kêtôm sabatgeñ gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêñ êwiñgeñ.

⁵ Sila agêc Timote anja Makedonia sêmêñ acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgeñ ma gêwa Jesu sa gêdêñ Judawaga gebe eñ Kîlisi.

* **17:34:** Lau Helen nêñ lau tokauc nêñ ton luagêc. Epikuri

† **17:34:** Gamêñ tonan kêtû lau Aten nêñ gamêñ laumata

⁶ Gêdêŋ taŋ Judawaga sêôc ênê biŋ auc ma sêsôm biŋ alôb-alôb naŋ, eŋ kekoloŋ kekop aŋga nê ŋakwê su ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê ŋakaiŋ atom. Galoc jandêŋ lau samuc jana.”

⁷ Go kêsa aŋga tonan ma jagelom ŋac ten, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, nê andu. Ŋac tau nê ŋaê Titi Justu. Nê andu kêkô jaban Judanêŋ lôm.

⁸ Lômmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêŋ gêwi ŋ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêŋô mêtê e sêkêŋ gêwiŋ ma sêliŋ sanju.

⁹ Ŋagêbêc Apômtau gêsun mê gêdêŋ Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biŋ lasêgeŋ, ônam taôm tôŋ atom.

¹⁰ Aê tec gawiŋ aôm ma ŋac ten êndi sa ma êŋgôm ôlim êtu sec atom, gebe aêŋoc lau taêsam sêmoa malac tonan.”

¹¹ Paulu kêdôŋ Anôtônê mêtê gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac jala samuc ten ma ajôŋ 6.

¹² Gêdêŋ taŋ Galio kêtê gôliŋwaga Akaiana naŋ, Judawaga samob nêŋ biŋ kêpi tagen sêli taun sa gêdêŋ Paulu, tec sêwê eŋ dêdêŋ sêmêtôc-biŋ-ŋamala sêja

¹³ ma sêsôm sebe “Ŋac tonec kêpiŋkap lau, gebe sênam sakiŋ Anôtô eso biŋsu ŋalêŋ.”

¹⁴ Paulu gebe êjô biŋ e Galio kêsôm gêdêŋ Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe biŋ sec ŋanô me sec kapôêŋ ten, go jakôc amacnêm biŋ sa êtôm ŋagôliŋ.

¹⁵ Ma embe awemsun êoc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem ma biŋsuŋa, naŋ amac taôm

amansaᅇ. Aê gabe jatu biᅇ tonañ ᅇamêôtôcwaga atom.”

¹⁶ Kêsôm ma kêmasuc êsêac aᅇga kêmetôtô-biᅇ-ᅇamala sêsa sêja.

¹⁷ Tec êsêac samob sêkôt lômmôkê Sostene tôᅇ e sêjac eᅇ aᅇga sêmetôtô-biᅇ-ᅇamala ᅇatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ᅇᅇᅇᅇᅇ acgom, go kêkam lasitêwai lemeᅇ ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiᅇ eᅇ. Aᅇga Keᅇkrea kêsôm sêsêbuᅇ ênê môkêlauᅇ su gebe gêjac mata biᅇ teᅇ gêdêᅇ Apômtau kêtú gêᅇ teᅇᅇa.

¹⁹ Sêlac e jasêsô Epese, go kêkêᅇ êsêagêc sêᅇgôᅇ ma eᅇ tau kêsô Judanêᅇ lôm jagêjam biᅇgalôm gêwiᅇ Judawaga.

²⁰ Lau tonañ tetēᅇ eᅇ gebe êmoa bêc ᅇagêdô êwiᅇ êsêac acgom, mago gêlôt sa atom,

²¹ kêkam êsêac lemeᅇ su ma kêsôm gêdêᅇ êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiᅇ, go jamu jamêᅇ êtiam.” Go gêdi aᅇga Epese ma gêlac gêja.

²² Waᅇ kêsô Kaisarea ma eᅇ kêpi bau jakêkam gôlôac dabuᅇ su ma kêsêp Antiokia gêja.

²³ Jasêmoa e tēm ᅇagêdô gêjaᅇa acgom, go gêdi kêtiam. Eᅇ kêsa Galata to Prugia ᅇagamêᅇᅇᅇ gêja ma kêpuc lau buᅇa samob tôᅇ.

Apolo gêjam mêtê aᅇga Epese

²⁴ ᅇasawa tonañ Juda teᅇ, nê ᅇaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôt eᅇ aᅇga Alesandria. Eᅇ ᅇac tokauc teᅇ, naᅇ kêjala Anôtônê mêtê ᅇapep.

25 Êsêac têdôn Apômtaunê mêtê gêdênj enj e nê ñalêlôm kêkac enj tec kêsôm to kêdônj biñ kêpi Jesu solopgenj. Tagenj enj kêjala Joaņnê busaņgugenj.

26 Enj gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugenj aņga Judanêj lôm. Priskila agêc Akwila sêjô enj, tec sêkôc enj sa gêjgônj gêwiņj êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagenj gêdênj enj.

27 Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto pa-pia gêdênj lau buņa ma tetenj êsêac gebe sêkôc enj sa. Enj jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, taņ Anôtônê moasinj gêjam êsêac auc e sêkêj gêwiņj sêmoa naņ, sa ñapep,

28 gebe kêku Judawaga tulu ña biñ toņaclai gêmoa awêgenj lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe enj Kilisi kêtôm biñ, taņ teto gêc naņ.

19

Paulu gêmoa Epese

1 Gêdênj taņ Apolo gêmoa Korinti naņ, Paulu kêsêlêj gêmoa Asia ñagamêj lôcņa e jagêô lasê Epese ma kêtap ñacseņomi ñagêdô sa aņga tonañ.

2 Tec kêtu kênac êsêac gebe “Gêdênj taņ amac akêj gêwiņj su naņ, atap Ñalau Dabuņ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Masi, aêac tec aņô Ñalau Dabuņ gêmoa ñawae tenj atomanô.”

3 Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac alinj busaņgu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac alinj Joaņnê saņgu.”

4 Go Paulu kêsôm gebe “Joaņj kêsagu lau sêlinj busaņgu sênam taņj ôkwiņa, ma kêsôm gêdênj lau gebe sêkêj ewiņj ñac, taņ oc êndaņguc enj naņ ac tau Jesu.”

⁵ Lau tau sêhông bin tonan, tec sêlin sanju kêpi Apômtau Jesu nê ñaê.

⁶ Paulu kêkêh lêma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabun kêpi êsêac e sêsôm bin awen talô ma seoc bin lasê.

⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanêh lôm gêja jakêsôm bin totêtac kêpa sugen gêmoa ajông têlêac. En gêjam binjalôm kêpi Anôtônê gamêh gêwin êsêac to gêgôm gênlêlôm êsêac gebe sêkêh êwin Apômtaunja.

⁹ Mago lau ñagêdô nêh ñalêlôm ñadani kêsa e sêkêh gêwin atom, sêbu mêtê, tan Paulu gêjam nan, gêdêh lau, tec Paulu kêkac tau su anja êsêacnêh ma kêkôc ñacsenomi sêwin en. En gêjam binjalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgen.

¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tan sêngông gamêh Asianja nan, sêhông Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tông ma gêgôm gênsêga kapôh,

¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê ñakwê kômja, tan en kêjandin nan, su jasêu gêsac gêmac e ôlin ñajam kêsa, ma ñalau sec sêsa sêja.

¹³ Ma Judanêh lau têtin ñalau secja sêsêlêh sêjac laoc gamêngen. Êsêac tau sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau tonalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tan Paulu gêjam mêtê kêpi en nan, nê ñaê.”

¹⁴ Judanêh ñac dabun sêga Skewa nê latui 7 sêsa lêh tonan.

15 Tec ñalau sec gêjô êsêac awenj gebe “Jesu tanj kajala enjgac, ma Paulu nanj kajala enj amboac tonanj. Mago amac tonec asa lau.”

16 Ma ñamalac, tanj ñalau sec gêgôm enj nanj, gêboanj jagêlô êsêac tôj e kêku êsêac tulu ma kêjamunj êsêac e ôlinj ñaômagenj ma todecgenj sêc anjga andu tonanj sêja.

17 Ma lau Juda to Helen samob, tanj sêngônj Epese nanj, sêjô binj tonanj e têtakê samob ma awenj gêôc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgenj.

18 Lau gwalêkinj, tanj sêkêj gêwiñ su nanj, sêmênj ma seoc nêj sec, tanj sêgôm nanj lasê.

19 Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejonj nêj buku mecña kêpi tagenj jasêkêj ja genj su gêc lau taêsam lanjônêmña, ma sêsam buku tonanj ñai ñaôli kêpi tagenj kêtôm silber 50,000.

20 Ma mêtê ñajajña kêsa gêjam gamênj auc kêtôm Apômtaunê ñaclai.

Sêli binj sa anjga Epese

21 Binj tonanj gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagenj êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanjenj.”

22 Ma kêkêj nê kêpuctônjwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, enj tau gêngônj Asia ñasawa ñagêdô gêwiñ.

23 Gêdênj ñasawa tonanj lau sêli taunj sa ñanô kêtû mêtêja.

24 Ñam gebe ñac-kêpac-silberwaga tenj, nê ñaê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli saunj atom anjga ênê.

25 Tec ñac tau kêkalem lau tonan to êsêac ñagêdô, tan sêwê kain kôm amboac tônê nan, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ñai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm.

26 Ma galoc taôm alic to anôgac gebe Paulu tonan gêgôm gênlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anga Epese tagen atom, en kêsôm bin gêjam Asia samucgen auc gebe anôtôi, tan dagôm ña lemen nan, ñanô masi.

27 Bin tonan oc êngôm aêacgen nêñ waen kômña êtu sec atom, êngôm lau sêlic anôtôo kapôên Diana nê lôm amboac gêñ ñaôma êwiñ amboac tonan e malôgen acgom, go senseñ anôtôo, tan lau anga Asia samucgen to nom ñagamên samob tetoc en sa nan, nê wae kapôên tau su amboac tonan gen.”

28 Lau tau sêñô bin tonan e têtac ñandan secanô ma sêmôc kêsa aucgen gebe “Epesenên Diana kapôên goc.”

29 Sêgôm e malac samucgen ñadindin kêsa ma lau samob jasêsêwa sêsa nêñ gamên dôa-dôaña ma sê ñac Makedoniaña luagêc ñai agêc Aristarka, tan sêsêlên sêwiñ Paulugen nan sêwiñ.

30 Paulu gebe êsêp lau tonan ñai ñalêlôm êna e ñacsenomi sesen en.

31 Ma gôlinwaga Asiaña ñagêdô, tan têtac gêwiñ Paulu nan, sêkên puc en ma teten en gebe naêsa gamên dôadôaña atom,

32 gebe êsêac, tan sêkac sa anga tonan nan, nêñ bin kêlênsôn samucgen, ac sêmôc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômagen ma sêjam kauc ñam.

33 Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tan Judawaga

sêsuc eŋ kêsa gêja naŋ, ma sêjam kauc sebe eŋ biŋmôkê. Tec eŋ gêôc lêma sa gebe êwa nê biŋ sa êndêŋ lau.

³⁴ Mago êsêac sêjala eŋ gebe ŋac Judaŋa, tec sêmôêc gulun-gulunŋeŋ gebe “Epesenêŋ Diana kapôêŋgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ŋasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnêŋ ŋac-ketobiŋwaga gêjac êsêac têtac tôŋ ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêŋ nê lôm to lôm ŋakatu, taŋ kêsêp aŋga undambê gêmêŋ naŋ ŋagejobwaga.

³⁶ Biŋ tau tonec gêc awê, tasôm biŋ taêsam atom. Amboac tonan nêŋ ŋalêlôm êtu malô ma aŋgôm gêŋ teŋ paliŋ atom.

³⁷ Amac awê ŋac luagêc tônê amêŋ, mago êsêagêc sêjaŋgo gêŋ teŋ aŋga lôm atom ma sêsôm biŋ alôb-alôb teŋ kêpi aêacnêŋ anôtôo atom.

³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêŋ biŋ êndêŋ ŋac teŋ ênêc, naŋ noc sêmêtôc biŋŋa gêc ma gôliŋwaga semoa, tec sêwaka tauŋ samaŋ.

³⁹ Ma embe nêŋ biŋ ŋagêdô ênêc, naŋ amansaŋ êndêŋ lau malacŋa nêŋ noc sêkac saŋa.

⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biŋ talênsôn lauŋa ŋakaiŋgoc, gebe aêac tali tauŋ sa nec ŋam teŋ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ŋ sa êtôm atom.”

⁴¹ Kêsôm tonan su ma kêkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helenneŋ gamêŋ

¹ Binj kêtü malô acgom, go Paulu kêkac ñacsenjomi sa ma gêlêñ binj êsêac to kêkam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia.

² Enj gêjac laoc gamêñ tonan ma gêlêñ binj êsêac ña binj taêsam e jakêsa Helennêñ gamêñ.

³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjaña ma gebe êpi wanj êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonan taê gêjam kêtü tônj gebe êsa Makedonianagenj êmu êna êtiam.

⁴ Puru Beroianja latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anja Tesaloniki, –Gai agêc Timote anja Derbe ma Tukiki agêc Tropim anja Asia sêsêlêñ sêwiñ enj.

⁵ Ñac luagêc tonanj sêmunj ma sêônj aêac anja Troas.

⁶ Aêac alic Om Polom Ñalucña su acgom, go asun su anja Pilipi ma alac amoa e bêc lemenj tenj, go jaasô Troas adêñ êsêac ma anjônj tonanj bêc 7.

Paulu kêtü ñaclej Troas

⁷ Gêdêñ woke ñabêc ñamataña aêac akac sa kêtü apô polom êkôcña ma Paulu gêjam binjalôm gêwiñ êsêac. Enj taê gêjam gebe ñaelenj go êndi, tec sêjac têku binjalôm e gêbêcauc gêja lujenj.

⁸ Êsêac têtunj lamp taêsam gelom anja ñadenj, tanj aêac akac sa nanj.

⁹ Paulu gêjam binjalôm gêmoa ma ñapalê tenj, nê ñaê Aitiku, gêñgônj katam saunj, tec bec gêgôm enj e kêlinj tau sinj ma gebenj kêsêp ñadenj têlêac tonan gêja e tomatêgenj. Tec lau sêkôc enj sa.

¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac enj ñaô, go gêlô enj tônj ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa enj ñalêlôm.”

11 Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma geŋ, go gêjam biŋgalôm gedenj tòngeŋ e gêu bônj kêsa ma gêdi gec gêja.

12 Njapalê tau, taŋ mata jali kêsa naŋ, sêkôc eŋ sêja totêntac njajamgeŋ.

Dêdi aŋga Troas e jasêsô Milete

13 Paulu kêsôm gebe êmoa baugenj êna ma aêac lau njagêdô api waŋ amunj naasô Asos gebe akôc eŋ sa aŋga tônê.

14 Aêac asô Asos e atap tauŋ sa kêtiam ma akôc eŋ sa jaasô Mitulene.

15 Njapêbêc aêac asunj su ma alac e apoac akanônj Kio ma njagelenj asô Samos e njagelenj teŋ, go jaasô Milete.

16 Paulu taê gêjam kêtû tônj gebe êsô Epese atom, êôc kêsigenj êna. Eŋ gebe ênam gamêŋ tônj êmoa Asia atom, kêkac taugenj gebe êna Jerusalem ma embe njasawa êtôm, go naelic om Pentekost aŋga tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseŋa ma seboŋ tauŋ

17 Paulu gêmoa Miletegeŋ ma kêkêŋ biŋ gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabunj nêŋ laumata gebe dêndêŋ eŋ sêna.

18 Jasêô lasê dêdêŋ eŋ tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac alic njoc lêŋ, taŋ kasa gêdêŋ gaô lasê gamêŋ Asia wakucgeŋ ma kasa kêtôm têm samob, taŋ gamoa gawiŋ amac naŋ.

19 Aê gajam sakiŋ Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugeŋ ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê.

²⁰ Ma kêgamiņ biņ êmoasiņ amacņa ten atom, kasôm lasê gêdêņ amac to kadôņ amac aņga awêgeņ to andulêlôm gêwiņ.

²¹ Aê gawa sa ņanôgeņ gêdêņ lau Juda to Helen gebe sênam taun ôkwi êndêņ Anôtô to sêkêņ êwiņ Apômtau Jesu Kilisi.

²² Ma galoc ņalau Dabuņ gêjam gôliņ aê gebe jana Jerusalem ma gêņ, tê êtap aê sa aņga ônêņa nê, tau kajala atom.

²³ Tagen tonec ņalau Dabuņ gêwa sa gêdêņ aê kêtôm malacgeņ ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêņwapac sa.

²⁴ Aê taêc labu ņoc katuc atom. Aê gabe janac dabiņ ņoc lêņ to sakiņ, taņ kakôc aņga Apômtau Jesu nê naņ, gebe jawa ņawae ņajam Anôtônê moasiņņa sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, taņ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêņ gamoa gawiņ amac naņ, oc alic aê laņôc êtiam atom.

²⁶ Amboac tonan galoc tecenec jawa sa êndêņ amac gebe Amacnêm ņac ten embe ênaņa, aê oc jawê biņ tonan ņakaiņ ten atomanô,

²⁷ gebe kêgamiņ biņ ten atom, kasôm Anôtônê biņ lasê tomalageņ gêdêņ amac.

²⁸ Ajop taôm to lau samob, taņ ņalau Dabuņ kêkêņ amac atu êsêacnêņ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuņ, taņ eņ gêjam ôli êsêac ņa tau nê dec naņ.

²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac siņ jana ma kêam sec oc dêndêņ amac mêņsêlênsôņ gôlôac ņawaô.

³⁰ Ma lau ņagêdô aņga amac taôm nêm oc sêndi mêņsênam mêtê ôkwi e sê ņacseņomi têndaņguc

êsêac.

³¹ Amboac tonan anam jaligen, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêngôn gawin amac ma gajac bijsu amac gêdên-gêdêngeñ tomatocsulugeñ kêtôm bêc to geleñ samob, kêlêwan atom.

³² “Ma galoc jansuñ amac andên Anôtô to nê moasiñ nabiñ ana. Eñ kêtôm gebe ênac dabiñ amac to êkên gêñlênsêm êndên amac awiñ Anôtônê lau samob.

³³ Aê matoc katu lau teñ nêñ silber to gold ma ñakwê atom.

³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ñoc lau ma apô lêna sa.

³⁵ Aê kadôn amac kêpi gêñ samobgeñ napan gebe tanam kôm najaña amboac tonan, ec tanam lau ñasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biñ, tañ tau kêsôm gebe ‘Takên gêñ êndên lau nan êmoasiñ aêac êlêlêc takôc gêñ anga launên su.’ ”

³⁶ Paulu kêsôm biñ tonan su, go kêpôn aduc ma keteñ mec gêwiñ êsêac samob.

³⁷ Lau samob sêmbôên taun to têtan ñanô ma sêlêsoñ eñ alianô.

³⁸ Ênê biñ, tañ kêsôm gebe êsêac sêlic eñ lanjanô êtiam atom nan, tec gêgôm êsêacnên ñalêlôm ñawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan su, go sêkên eñ kêpi wan gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akên êsêac siñ ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma anga tonan alac e jaasô Patara.

² Aêac atap waŋ teŋ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja.

³ Alac e aê Kupro sa mênjakên gêc gasêŋa gêja ma apen Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba aŋga waŋ êsêp bau.

⁴ Aêac atap ŋacsenŋomi sa ma aŋgôn awiŋ êsêac bêc 7. Lau tonan ŋalau Dabuŋ kêkac êsêac e sêsôm gédên Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom.

⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlên. Ma lau malacŋa samob to nêŋ lauo ma nêŋ ŋapalêo to ŋac sejoŋ aêac aŋga malac asa sêcluŋ aja. Go aŋga ambêo aêac apôn aenduc to aten mec.

⁶ Su, go akam tauŋ ma aêac api waŋ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac aŋga Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamên tônêŋa sa, tec awen gêjac tauŋ ma aŋgôn awiŋ êsêac bêc teŋ.

⁸ Ŋagelen adi asêlên e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma aŋgôn awiŋ en. Ŋac tonan samwaga 7 nêŋ teŋ en.

⁹ Ŋac tau latuio awêtakiŋ aclê seoc biŋ lasê sêmoa.

¹⁰ Aêac aŋgôn bêc ŋagêdô, go propete teŋ kêsêp aŋga Judaia gêmên, né ŋaê Agaba.

¹¹ En kêtû ŋaclen gédên aêac. Ŋac tau kêkôc Paulunê ômbiŋkap su mênghêsô tau akaiŋ to lêma tôŋ ma kêsôm gebe “Ŋalau Dabuŋ nê biŋ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiŋkap tecenec ŋatau tôŋ amboac tonec aŋga Jerusalem ma sêkên en êsêp lau samuc lemen.”

¹² Aêac to malac ŋatau aŋô biŋ tonan, tec aten en gebe êpi Jerusalem êna atom.

¹³ Mago Paulu gêjô aêac awen gebe “Amboac

ondoc atan ma agôm aênoc ñalêlôm ñawapac kêsa. Embe sênsô aê tôn ma sêngômman. Aê gajac dabin tauc gebe jamac êndu anga Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêña.”

14 Aêac asôm bin elêmê tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê bin êtu anô.”

15 Ñabêc ñagêdô gêjaña acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja.

16 Ñacsenomi ñagêdô anga Kaisarea sêwiñ, tec sêwê aêac atu ñaclen Nason. En ñac bunja lanğwa ten anga Kupro.

Paulu kêtú ñaclen Jakobo

17 Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgen.

18 Ñagelen Paulu kêkôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan.

19 Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac min bin, tan Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakin tôn nan tomalagen.

20 Lau tau sênô e sêlambin Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekên gêwiñ Kilisi, mago sêsap Mosenê binsu tôn sêjac ñawae.

21 Lau tonan sênô ñawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tan sêsêp lau samuc ñasawa nan, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nêñ ñapalê atom to sêwi lên mêtê lanğwanan sin.

22 Ma galoc danğôm amboac ondoc. Lau samob oc sênô aôm gômôên ñawae su.

23 Amboac tonan ôngôm êtôm bin, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata bin kêpi bin ten tec sêngôn.

24 Naôkôc lau tonañ sa, gebe lau dabuñwaga sêngôm biñ atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkênlaun nañ, go lau samob sêjala gebe bi ñ, tañ tédôn kêpi aôm nañ, ñanô masi. Êsêac taun ocgo sêlic aôm gebe kôsa nêmlên kôsap biñsu têngen.

25 Ma biñ kêpi lau samuc, tañ sêkên gêwiñ su nañ, aêac asôm biñ tonec kêtutôn gebe êsêac sêngamiñ taun êndên da gwamña to êndên bôc ñadec, ma êndên bôc, tañ sêgiñ êndu ma êndên mockaiñ.”

26 Ñabêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasañ ênê biñ êtu selecña gêwiñ lau tau tonañ, go kêsô lôm dabuñ gêja ma kêsôm bêc sêngôn selecña lasê ma sêmasañ noc sêkên nêñ da êndên-êndêngeñña.

Êsêac sêkôc Paulu tônia anga lôm dabuñ

27 Kêdabiñ gebe ñabêc 7 tonañ êmbacnê ma Judawaga Asiaña sêlic en gêmoa lôm dabuñ, tec sêli lau samob nêñ ñalêlôm sa e sêkôc en tônia.

28 Ma sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac samañ. Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anga gamên samob gêbu lau Israel to Mosenê biñsu ma gamên tau tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabuñ sêja ma gêgôm gamên dabuñ tau kêtutecgoc.”

29 Ñasawa ten lau tonañ sêlic ñac Epesēja Tropim gêmoa malaclun gêwiñ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê en kêsô lôm dêbu ñ gêja.

30 Tec malac ñatau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa sêpi tagen jasêkôc Paulu tônia ma sê en anga lôm dêbu ñ kêsasêja, ma sêlai ñakatam auc seben.

31 Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e siŋwaganêŋ kapitaisêga gêŋô lau Jerusalemŋa samob sêli tauŋ sa ŋawae,

32 tec kêkôc siŋwaga to nêŋ kapilai ŋagêdô sa jasêlêti dêdêŋ lau tau sêsêp sêja. Lau tonan sêlic kapitaisêga to siŋwaga sêmêŋ ma sêwi Paulu siŋ sêjac eŋ kêtiam atom.

33 Go kapitaisêga kêtû gasuc gêja, kêkôc Paulu tôn ma kêsôm sêsô eŋ tôn ŋa kapoacwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê ŋam to biŋ, taŋ eŋ gêgôm nan.

34 Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêŋ auc lanŋwageŋ, tec eŋ gêŋô biŋ sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêŋ siŋwaganêŋ gamêŋ sêja.

35 Sêô lasê ŋatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec siŋwaga sêôc eŋ sa lôlôcgeŋ,

36 gebe lau tau samob sêwiŋ ma sêmôêc paŋgeŋ gebe “Enaŋamaŋ.”

Paulu gêjam talaŋ tau

37 Sebe sêkêŋ Paulu êsô siŋwaganêŋ gamêŋ êna, tec kêsôm gêdêŋ kapitaisêga gebe “Ôc ôlôc gebe jasôm biŋ teŋ êndêŋ aôm me masi.” Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôsôm biŋ Helen me masi.

38 O, aôm ŋac Aiguptuŋa, taŋ wali teŋgeŋ gôli kêjaŋgowaga 4,000 nêŋ ŋalêlôm sa ma kojoŋ êsêac sêsa gamêŋ sawa sêja nan, aôm atom me.”

39 Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê aŋga Tarsus Kilikianŋa ma gawê kaiŋ malac towae tônê gawiŋ, tec kateŋ aôm gebe ôlôc ma jasôm biŋ êndêŋ lau tônê.”

40 Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwaile ma gêjab lêma gêdên lau e gamênj gêmác, go awa gêjac êsêac ña awenj Ebolai gebe

22

1 “O lasitêwaac to tamocac, binj tañ galoc gabe jawa tauc sa êndên amac nanj, anjô acgom.”

2 Lau tau sênô enj awa gêjac êsêac ña awenj Ebo-laigenj, tec binj gêmác samob. Ma Paulu kêsôm gebe

3 “Aê tinoc Judao kêkôc aê anja Tarsus Kili-likianja ma katu kapôênj anja malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdônj tamenjinênj binjsu gêdênj aê e tomalagenj. Aê gajam sakinj Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec.

4 Aê kêjanda lau, tañ sêsap mêtê wakuc tonec tônj nanj, e gasenj êsêac su sêjaña ma gêsô êsêac tônj to kakênj êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja.

5 Ñac dabunjsêga to laumata samob embe sêwa aênoc minj sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia anja êsêacnênj gêjac lasitêwai Damaskusña ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, tañ sêmoa tonanj nanj tônj, ma-jakênj êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nênj ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê minj Apômtau Jesu gêjam enj ôkwinja

6 “Aê kasêlênj gamoa e kêdabinj Damaskus. Ma gêdênj oc kêkô ñalunjenj, go ñawê kapôênj tenj gaôgenj anja undambê mênjkêpô aê e gêjam aucgenj.

7 Aê gau tauc jagaêc nom, go ganjô awa tenj gêdênj aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.’

⁸ Ma aê gajô biñ tonañ gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go eñ kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretna, tec kôjanda aê.’

⁹ Lau tañ sêwiñ aê nañ, sêlic ñawêgen, mago sêñô ñac, tañ kêsôm biñ gêdêñ aê nañ, awa atom.

¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janğôm asagen.’ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biñ samob, tañ Anôtô gebe ôñğômña nañ, sa êndêñ aôm anğa tônê.’

¹¹ Ñawê tonawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtü pec ma ñoc lau sêkam aêgen gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansañ ten, nê ñaê Anania, kêmasañ biñsu ñapep e Judawaga gamêñ tônêña samob tetoc eñ sa.

¹³ Ñac tau gêdêñ aê gêmêñ mênkêkô aê lanôcnêmña ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdêñ tonanğen matoc gêlac e galic eñ kêkô.

¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tamenjinêñ Anôtô kêjalij aôm sa gebe ôjala ênê biñ ma ôlic ñac gêdêñ tau to ôñô eñ awa,

¹⁵ gebe ôwa eñ sa êndêñ ñamalac samob ña biñ, tañ gôlic to gôñô nañ.

¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mênawam ênac ênê ñaê ma ôlij sanğu êkwasiñ nêm sec su.’

Jesu kêsakiñ Paulu gêdêñ lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoac acgom, go gamu gamêñ Jerusalem kêtiam mênkateñ mec gamoa lôm dabuñ e katuc kain ten kêsac

¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biñ gêdêñ aê gebe ‘Ôwi Jerusalem siñ sebeñ ma ônsaic taômgen ôna,

gebe êsêac oc sêkôc biñ, tañ aôm gobe ôwa saña nan, sa atom.'

¹⁹ Ma aê kasôm gebe 'Apômtau, êsêac tañ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, tañ sêkêñ gêwi ñ aôm nan, tòn ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêñ lômgeñ.

²⁰ Ma gêdêñ tañ sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siñ nan, tauc kakô gawiñ e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eñ-ênduwaga nêñ ñakwê.'

²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ aê gebe 'Ôêc ôna, aê jasakiñ aôm ôndêñ lau samuc, tañ sêngôn gamêñbômgeñ nan ôna.'"

Paulu agêc kapitaishêga nêñ biñ

²² Lau sêñô Paulunê biñ e mêngeñdêñ tonan, go sêli awen sa ma sêmôêc gebe "Ansen ñac tonoc su anja nom, gebe eñ kêtôm gebe êmoa mata jali atom."

²³ Êsêac sêñala e sêoc gamêñ auc langwageñ sêkô ma têtaiñ nêñ ñakwê baliñ to sêpalip kekop kêpi jakêkô.

²⁴ Tec kapitaishêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siñwaganêñ gamêñ ma kêsôm gebe si eñ ma têtû Iêsu biñ, tañ lau sêmôêc kêpi eñ nan ñam.

²⁵ Êsêac sêsô eñ ña ômbiñkap tòn ma Paulu kêsôm gêdêñ kapitai, tañ kêkô ñagala nan, gebe "Embe ñac Romña ten, ma amêtôc eñ atom, oc êtôm gebe ai eñ ñaômageñ me masi."

²⁶ Kapitai gêñô biñ tonan, tec gêdêñ kapitaishêga jakêsôm gêdêñ eñ gebe "Aôm gobe ôngôm amboac ondoc, ñac tônê eñ Romgoc."

27 Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndên aê acgom, aôm ñac Romña binñanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, binñanô.”

28 Go kapitai gêjô enj awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nanj gajam ôli ña awa kapôên.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anja tamocnê.”

29 Amboac tonanj lau, tanj sebe têtû lêsû enj nanj, gacgenj sêkac taun su. Ma kapitaisêga tau, tanj kêjala gebe Paulu ñac Romña nanj, kêtêc tau kêtû kêsôm sêsô ñac tau tôñña.

Paulu kêkô lau dabuñsêga to laumata lanjônêm

30 Ñagelenj kapitaisêga gebe êñô binj, tanj Judawaga sêgôlinj kêpi Paulu nanj, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac enj su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanjônêm.

23

1 Paulu mata gê lau ñanô, tanj sêkac taun sa nanj, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonjoc ñalêlôm ñawagenj gamoa Anôtô lanjônêmña e mênjgêdên tonec.”

2 Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tanj sêkô jabanj enj nanj, gebe têtap enj awa auc.

3 Ma Paulu kêsôm gêdên enj gebe “Aôm tanj kotoc taôm sa ñaôma-ñaôma nanj, Anôtô êtap aôm. Aôm gônjgônj tonanj gobe ômêtôc aênjoc binj êtôm binjsu ma amboac ondoc tec gosenj binjsu ma kôsôm gebe têtap aê nec.”

4 Go lau, tanj sêkô jabanj Paulu nanj, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê ñac dabuñsêga amboac tonanj.”

⁵ Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe en ñac dabuñsêga nañ atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm biñ sec êpi launêñ gôliñwaga atom.’ ”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôêc kapôêñ gêdêñ êsêac, tañ sêkac taun sa nañ, gebe “O lasitêwaac, Parisai teñ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonañ. Êsêac sêmêtôc aê kêtú kakêñ matoc ñacmatê sêndi saña.”

⁷ Kêsôm biñ tonañ su ma Parisai to Sadukai sêli taun sa sêmoa e sêkac taun kêkôc,

⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma añela to ñalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonañ ñai samob.

⁹ Lau tau sêmôêc sêôc aucgeñ e biñsutau ñagêdô ança Parisainêñ toñ dêdi sa ma sesen taun ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teñ sa gêc ñac tonec né atom, tagen moae ñalau teñ me añela teñ oc kêsôm biñ gêdêñ en nec.”

¹⁰ Sêsôm taun ñanô-ñanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu siñwaga matu teñ sêsêp mênşêjanço Paulu su ança launêñ ma sêkôc en sêja nêñ gamêñ.

¹¹ Nagêbêc tonañ Apômtau mênşkêkô gêwiñ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa ança Jerusalem su ma oc ôwa aê sa ança Rom amboac tonañen.”

Lau Juda sêkic Paulunê biñ

¹² Gamêñ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sênin to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu su acgom.

13 Ma lau, taŋ sêkic Paulunê biŋ amboac tonan naŋ, sêlêlêc 40 su.

14 Lau tau tonan dêdêŋ lau dabuŋsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taŋ gebe aniŋ to anôm gêŋ tenj atom e anac Paulu êndu acgom.

15 Amboac tonan amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêŋ ŋac tau êsêp êndêŋ amac êmêŋ gebe atu Iêsu ênê biŋ ŋapep. Ma aêac oc naamansaŋ taŋ kwananŋen gebe anac enj êndu anŋa intêna ŋadambê tenj. Enj oc êo lasê amac atom.”

16 Paulunê sib gêŋo sêkic sa laŋgwa nê biŋ ŋawae, tec gêja kêsô siŋwaganêŋ gamêŋ jakêsôm lasê gêdêŋ Paulu.

17 Tec Paulu gêmôêc kapitai tenj ma kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôwê ŋapalê tecenec ôndêŋ kapitaisêga ôna, enj gebe êsôm biŋ tenj êndêŋ enj.”

18 Tec kapitai kêkôc ŋapalê tau sa ma gêwê enj agêc dêdêŋ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ŋac kapoacwalôŋa Paulu gêmôêc aê gaja ma keten gebe jakôc ŋapalê tecenec jandêŋ aôm jamêŋ, gebe ŋac tau gebe êsôm biŋ tenj êndêŋ aôm.”

19 Go kapitaisêga kêkam ŋapalê tau lêma agêc jasêkô taŋŋa ma kêtú Iêsu enj gebe “Aôm gobe ôsôm biŋ amboac ondóc êndêŋ aê.”

20 Ma ŋapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasaŋ biŋ kêtú tòn gebe tetenj aôm ma bêbêc ôkêŋ Paulu êsêp êndêŋ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêoc aôm gebe têtú Iêsu ênê biŋ ŋapep.

21 Amboac tonan ôkêŋ êwiŋ êsêacnêŋ biŋ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taŋ gebe sêniŋ to sênôm gêŋ tenj atom e

sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasañ taun sêsaê aômgeñ gebe ôlôc.”

²² Go kapitaisêga gêjac biñsu ñapalê tecenañ gebe “Biñ tañ kôsôm lasê gêdêñ aê nañ, ônac miñ êndêñ lau teñ atom.” Ma kêkêñ eñ gêc gêja.

Sêsakin Paulu gêdêñ gôliñwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansañ siñwaga 200 to lau sêngôñ hosña 70 ma lau kêmiña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc.

²⁴ Amansañ hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu êngôñ ñaô ma akôc eñ toôli samucgeñ andêñ gôliñwaga Peliki ana.”

²⁵ Go keto papia teñ gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôliñwaga towae Peliki.

²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc eñ tônia ma sebe sênac eñ êndu. Aê gañô eñ ñac Romña, tec kakôc eñ sa ma gajam eñ kêsi.

²⁸ Aê gabe jakip biñ, tañ sêgôliñ kêpi eñ nañ, ñam sa, tec kakêñ eñ kêsêp gêdêñ nê laumata gêja.

²⁹ Aê katap sa gebe biñ, tañ sêgôliñ kêpi eñ nañ, ñam kêsêp êsêacnêñ biñsu, mago êsêac taun nêñ ñalêlôm kêpi tagenê kêtû biñ tonañña atom. Tagenê aê galic biñ teñ kêtôm amboac tanac eñ êndu to takêñ eñ êngôñ kapoacwalônia nañ, gêc atom.

³⁰ Ma gañô biñ teñ ñawae gebe dêdib eñ sebe sênac eñ êndu, tec kakêñ eñ sebeñ gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôliñ-biñ-kêpi-eñwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ biñ sa êndêñ aôm.”

31 Siŋwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biŋ ma gêdêŋ gêbêc sêkôc eŋ sêja Antipatri.

32 Njábêbêc sêkêŋ eŋ gêdêŋ lau, taŋ sêŋgôn hos ŋaô naŋ, gebe sêkôc eŋ sêna, go êsêac taŋ sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ kêtiam.

33 Lau tonan jasêô lasê Kaisarea, go sêkêŋ papia gêdêŋ gôliŋwaga ma sêkôc Paulu dêdêŋ eŋ sêja.

34 Gôliŋwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe eŋ ŋac anga gamêŋ ondocŋa e gêŋô gebe eŋ anga Kilikia.

35 Tec kêsôm gebe “Lau taŋ sêgôliŋ biŋ kêpi aôm naŋ, sêmêŋ acgom, go jaŋô nêmu biŋ.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êŋgôn Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê biŋ

1 Bêc lemeŋ teŋ gêjaŋa acgom, go ŋac dabuŋsêga Anania kêkôc laumata ŋagêdô to ŋac teŋ, nê ŋaê Tertulu, taŋ gêjam lau awen gêdêŋ gôliŋwaga naŋ, ma ac sêsêp sêja e sêjac miŋ nêŋ biŋ, taŋ sêgôliŋ kêpi Paulu naŋ, gêdêŋ gôliŋwaga.

2 Êsêac sêmôêc Paulu gêmêŋ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êŋgôliŋ biŋ êpi eŋ, tec kêsôm gebe

“O ŋac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiŋmalô ŋajam. Aôm ŋac tokauc, tec kômoasiŋ lau gamêŋ tonecŋa ŋapep.

3 Aêac lau samob anga gamêŋ samob akôc moasiŋ tonan sa to ajam danje ŋanô.

4 Aê gabe janam aôm tôŋ atom, gabe jateŋ aômgeŋ gebe ôlic ŋajam ma ôkêŋ taŋam ma biŋ dambê.

⁵ N̄ac tonec aêac ajala en̄ n̄ac kalomtêna sec. En̄ gêli Judawaga an̄ga nom n̄agamêñ samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretn̄a nêñ n̄amata.

⁶ Galoc en̄ gêgôm gêñlêlôm gebe êñgôm lôm dabuñ êtu sec êwiñ, tec aêac akôc en̄ tônia abe amêtôc ênê biñ êtôm aêacma biñsu.

⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjan̄go en̄ su an̄ga aêacma

⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôliñ biñ kêpi en̄ nañ, dêndên̄ aôm sêmên̄. Galoc aôm taôm ôtu lesu en̄, go ôñô biñ samob, tañ aêac agôliñ kêpi en̄ nañ n̄am.”

⁹ Ma Judawaga sêpuc biñ tônia sêwiñ en̄ ma sêlôc gebe biñ tau amboac tonañ.

Paulu kêsôm biñ gêjam talan̄ tau

¹⁰ Go gôliñwaga gêjac gêsu gêdên̄ Paulu gebe êsôm nê biñ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonañ jamansañ êôc biñ êndên̄ aôm totêtac êpa sugen̄.

¹¹ Aôm embe ôpuc biñ tau n̄am, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jaten̄ mecña nañ bêc taêsam gêjan̄a atom, bêc 12gen̄.

¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau ten̄ awen̄suñ gêôc ka tau an̄ga lôm dabuñ atom. Ma têtap aê sa gali lau ten̄ sa an̄ga Judanên̄ lôm n̄agêdô to malacluñ atom.

¹³ Biñ samob, tañ galoc lau tônia sêgôliñ kêpi aê nañ, êsêac têtôm gebe sêkip n̄am ten̄ sa atom amboac tonañ.

¹⁴ Tagen̄ tonec jasôm lasê êndên̄ aôm gebe Aê gajam sakin̄ tamocinên̄ Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tañ êsêac sêsam gebe mêtê geo ten̄ nañ. Aê kakên̄

gêwiņ biņ, taņ gêc Mosenê biņsu to teto kêsêp propetenêņ buku naņ samob.

¹⁵ Aê kakêņ matoc kêtôm êsêac tec sêkêņ maten sêmoa gebe Anôtô êņu lau gêdêņ to lau keso sêndi sa.

¹⁶ Amboac tonañ tec katu mêtê tauc gebe jamoa toņoc ņalêlôm ņawageņ êndêņ Anôtô to ņamalac ņapaņ.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ņagêdô gêjaņa acgom, go sêkêņ awa kakôc gadêņ ņoc lau gamêņ ma gabe jakêņ da êwiņ.

¹⁸ Tec kamasañ biņ jatu selecņa gamoa lôm dabuņ ma gabe jakêņ da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau teņ ņasawa atom to gali lau teņ sa atom.

¹⁹ Judawaga Asiaņa nêņ ņagêdô sêmoa lôm sêwiņ. Lau tônê nêņ biņ êndêņ aê embe ênêc, naņ sêmêņ sêsôm sêkô aôm laņômnêmņa, go ņajam.

²⁰ Me êsêac tauņ sêsôm acgom. Êsêac têtap ņoc keso ondoc sa gêdêņ taņ kakô laumata laņô nêmņa.

²¹ Moae keso tageņ tonec gebe kakô êsêac ņaluņ ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêņ gêwiņ gebe ņacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonañ ņam su, tec gebe ênam êsêac tôn ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmêņ acgom, go tamêtôc amacnêm biņ êmbacnê.”

²³ Go kêsôm gêdêņ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgeņ, ma ênê lau embe taêņ ênam gebe sêmoasiņ eņ, naņ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ņagêdô gêjaņa acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêņ eņ sêja, go gêņô eņ gêwa sêkêņ gêwiņ Kilisi Jesu ņam sa.

25 Paulu kêsôm biñ kêpi biñgêdêñ to têtû mêtê taun ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña. En kêsôm biñ tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Ñoc ñasawa teñ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.”

26 En taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndêñ eñ, tec kêsôm sêkôc eñ sêja sêmu mênghêjam biñgalôm gêdêñ eñ.

27 Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mênghêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgeñ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

1 Peste kêkôc kôm gôliñwagaña sa e ñabêc têtêac gêjaña, go anga Kaisarea kêpi Jerusalem gêja.

2 Anga tônê lau dabuñsêga to Judawaganêñ laumata sêu Paulunê biñ gêdêñ eñ ma semasan biñ gêdêñ eñ gebe

3 êkêñ Paulu êpi Jerusalem êndêñ êsêac êna ec ac sêlic gebe eñ kêmoasin êsêac. Êsêac sêmasan biñ tau gebe dêndib eñ e sensen eñ su anga intêna ñadambê teñ.

4 Tec Peste gêjô êsêac awen gebe “Paulu tau tê sêkôc eñ tòn gacgeñ gêmoa Kaisarea, ma saungeñ, go jamu jana amboac tonangeñ.”

5 Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nan sêsôm êpi eñ.”

6 Peste gêngôn gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ñabêbêc jagêngôn nê lêpôn sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja.

⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tañ anğa Jerusalem sêsêp sêja nan, sêwa enj auc jasêgôlinj binj sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka binj nanô tenj sa atom.

⁸ Tec Paulu kêkac binj su tau gebe “Aê gagôm gêñ tenj gasen Judanênj binjsu to lôm dabunj ma kaisara atom.”

⁹ Peste gebe Judawaga sêlic enj najam, tec kêsôm gêdênj Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm binj anğa ônê me masi.”

¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc najlom su, tec sêmêtôc aê anğa tonecmanj. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso tenj gêdênj Judawaga atom.

¹¹ Embe jañgôm gêñ eso tenj êtôm sênac aê êndunja, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolinj binj êpi aê najomagenj, nan najac tenj êtôm gebe êkênj aê jasêp êsêac lemenj atom. Amboac tonanj aoc ênac kaisara.”

¹² Kêsôm su, go Peste gêjam binjalôm gêwinj najac kêpuc enj tôñña su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonanj ôndênj kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanjônêm

¹³ Bec najêdô gêjaña acgom, go kinj Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste.

¹⁴ Agêc jasemoa e bêc najêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê binj sa gêdênj kinj ma kêsôm gebe “Peliki gedec najac kapoacwalôña tenj gêmoa tonec.

¹⁵ Gêdênj tañ gaja Jerusalem nanj, Judanênj lau dabunjsêga to laumata sêsôm ênê binj lasê gêdênj aê, ma tetenj gebe aê jamêtôc ênê binj.

16 Tec aê gajô êsêac awen gebe Romnêḡ mêtê tonec gebe sêmêtôc ḡac ten palin-palinḡen atom. ḡac tobiḡ naêkô lau-sêgôlin-biḡwaga lanḡônêḡm êmuḡ ma ênac kolec tau to êwaka nê biḡ sa acgom.

17 Tec lau tau mênḡsêô lasê e gaônḡ bêc taêsam atom. ḡagelenḡ gaja gênḡgônḡ lêpônḡ sêmêtôc biḡa ma kasôm sêkôc ḡac tau sêmêḡ.

18 Lau-sêgôlin-biḡwaga dêdi, mago sêsôm biḡ sec, taḡ aê gaboc sêsôm êpi enḡ ḡatenḡ atom.

19 Ac sêsôm biḡ luagêc kêpi enḡ. Tenḡ kêtḡ taunḡ nêḡ mêtêḡa ma tenḡ kêtḡ ḡacmatê tenḡ, nê ḡaê Jesu, taḡ Paulu gêwa enḡ sa gebe gêmoa mata jali nanḡa.

20 Aê kapuc biḡ tau ḡam e kapô lêna tauc, tec katu kênac enḡ gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê biḡ anḡa tônê me masi.

21 Mago Paulu ketenḡ gebe ajop enḡ e kaisara tau êmêtôc ênê biḡ acgom. Tec kasôm gebe sejop enḡ ḡapep e jakêḡ enḡ êndêḡ kaisara êna.”

22 Go Agripa kêsôm gêdêḡ Peste gebe “Aê tauc gabe janô biḡ anḡa ḡac tau nê acgom.” Tec enḡ kêsôm gebe “Bêbêc go ôḡô.”

23 ḡagelenḡ Agripa agêc Bernike to nêḡ gêlônḡ kainḡ ten-kainḡ tenḡ jasêô gamêḡ ḡalêlôm tau sêja. Go kap-itaishêga to malac ḡakasêga sêwiḡ, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmêḡ.

24 Go Peste kêsôm gebe “O kinḡ Agripa to amac samob tec amoa awiḡ aêac, alic ḡac tau, taḡ Judawaga samob anḡa Jerusalem to anḡa tonec sêkac aê kêtḡ enḡa ma sêmôêc ḡajaḡa gebe êmoa mata jali êtiam atom.

25 Aê kajala gebe ênê biḡ sec kêtôm sênac enḡ ênduḡa tenḡ gêc atom, tagenḡ enḡ tau awa gêjac

kaisara. Amboac tonaŋ tec kasôm kêtû tônia gabe jakêŋ eŋ êna.

²⁶ Mago katap ñac tau nê biŋ ñanô teŋ sa kêtôm gebe jato êndêŋ êôc ñatau ênaŋa nec atom. Kêtû tonaŋña tec kasôm sêkôc ñac tau mênjkêkô aôm, kiŋ Agripa, to amac samob laŋômnêm, gebe tatu Iêsu eŋ e jajala biŋ tau êtu katô acgom, go jato êna.

²⁷ Embe takêŋ ñac kapoacwalôŋa teŋ êna ma dawa ênê biŋ sa êwiŋ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdêŋ Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talaŋ tau gebe

² “O kiŋ Agripa, Judawaga sêgôliŋ biŋ kêpi aê elêmê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm laŋômnêm.

³ Aê têtac ñajam kêlêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganêŋ mêtê to nêŋ biŋ sêpê tauŋña samob tomalageŋ. Amboac tonaŋ tec jateŋ aôm gebe ôpuc taôm tôŋgeŋ ma ôkêŋ taŋam ñoc biŋ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aêñoc lêŋ ñapalêgeŋña, taŋ gamoa gawiŋ ñoc lau to gêŋgôŋ Jerusalem naŋgac.

⁵ Êsêac sêjala wanêcgeŋ su gebe aê Parisai. Embe taêŋ ênam, go tauŋ sêwa biŋ tonec sa gebe gajam sakiŋ Anôtô kasa êôc lêŋ kédaguc Parisainêŋ gôliŋ ñajana kaiŋ teŋ.

⁶ Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ aêac tamenji gebe ñanô êsa, tec kakêŋ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtû biŋ tauŋa.

7 Aê kakêñ matoc biñ, tañ aêacnêñ gôlôac sêkêñ maten gebe têtap saña nan, ma sêjam sakin Anôtô kêtôm bêc to gelenjen kêtú biñ tonanña. O kiñ, kêtú biñ, tañ takêñ maten tamoa nanña, tec Judawaga sêgôlin biñ kêpi aê.

8 Amboac ondoc tec akêñ gêwiñ biñ, nan Anôtô êñu ñacmatê sêndi saña nan atom.

9 “Gêmunjen ñoc ñalêlôm taêc gêjam elêmê gebe jansen Jesu Nasaretna nê ñaê su ña kisa tokain-tokain.

10 Gen amboac tonan tec gagôm anga Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anga lau dabunjsêga nêñ ma kaken Anôtônê lau gwalekin sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdên tañ sêkic êsêacnêñ biñ nan, aê kasôm gawiñ.

11 Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanên lôm samobgen ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anga malac gamenbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau nê min Apômtau Jesu gêjam en ôkwiña

12 “Amboac tonan kakôc ñaclai anga lau dabunjsêga nêñ ma sêsakin aê gaja Damaskus.

13 O kiñ, kasêlên gamao intêna e gêdên oc kêkô ñaluñ ma galic ñawê anga undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nan, e gêjam aucgen.

14 Aêac samob au taun jaaêc nom, ma ganô awa ten kêsôm ña Ebolai awen gêdên aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagen kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nan, ôwê sa ôtôm atom.’

15 Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê.

16 Amboac tonañ ôndi sa ôkô najaña. Aê gaoc tauc lasê gadêñ aôm, gabe jamansañ aôm ôtu ñoc sakinwaga ma ôwa biñ, tañ gôlic su to biñ, nan jatôc êndêñ aôm nan sa.

17 Aê gabe janam aôm sa ança Judawaganêñ to ança lau samuc, tañ gabe jasakin aôm ôndêñ êsêac ôna nan nêñ amboac tonañ.

18 Ôngôm êsêac maten êlêc e sênam taun ôkwi ança ñakesecña dêndêñ ñawê to ança Sadañê ñaclai dêndêñ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêñ sec ôkwi kêtú sêkêñ gêwiñ aêña ma sêwê kain gêñlênsêm sêwiñ Anôtônê lau.'

Paulu gêwa mêtê sa gêdêñ Judawaga to lau samuc

19 "O kin Agripa, amboac tonañ tec tañocpêc gêdêñ biñ undambêña, tañ galic nan atom.

20 Aê gawa sa gêdêñ êsêac, tañ sêngôn Damaskus kêtú ñamata to gêdêñ Jerusalem ma Judaia ñagamên samob ma gêdêñ lau samuc, gebe sênam taun ôkwi dêndêñ Anôtô sêna to sênam nêñ kolen ñasakin êwaka êsêac sa, gebe sêjam taun ôkwi su.

21 Kêtú biñ tonañta tec Judawaga sêkôc aê tôn ança lôm dabun sebe sênac aê êndu.

22 Anôtô tec kêpuc aê tôn gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa biñ sa gêden lau saun to kapôên. Aê kasôm biñ wakuc ten atom, kasôm biñ tagen, tañ propete to Mose sêsôm kêpi gen, tañ oc ñanô êsaña nanjen,

23 gebe Kilisi kêkôc ñandan ma gêdi sa ança ñacmatênêñ kêtú ñamata to kêtú ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawin."

Paulu keten Agripa gebe ênam tau ôkwi

24 Paulu kêwaka tau sa amboac tonanj kêkô ma Peste gêmôêc kapôênj gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc binj taesam ñam e gêgôm nêm kauc kêlênsônj.”

25 Go Paulu gêjô enj awa gebe “O ñac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm binjnanô ma binj tokauc.

26 Kinj kêjala binj tonecgac, amboac tonanj tec aê kasôm ñoc binj totêtac kêpa sugenj gêdênj enj, gebe aê kajalagac, enj keso binj samob tonec ñai ñatej atom, gebe gênj tau kêsa anja gamênj ñakêsinj tenj atom, ñanô kêsa gêc awêgenj.

27 O kinj Agripa, aôm oc kôkênj gêwinj propetenênj binj me masi. Aê kajala gebe aôm kôkênj gêwinjgac.”

28 Ma Agripa kêsôm gêdênj Paulu gebe “Ñasawa dambê tecenecgenj aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ñac Kilisiña.”

29 Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jatej Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgenj atom, amac lau samob, tanj galoc anô ñoc binj nanj, atôm aêgenj, tagej kapoacwalô tec êngôm amac êwinj atommanj.”

30 Go kinj agêc gôlinwaga ma Bernike to nênj lau dêdi

31 jasêsa ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Ñac tône gêgôm sec tenj amboac êmac êndu to êngônj kapoacwalôña atom.”

32 Ma Agripa kêsôm gêdênj Peste gebe “Ñac tône embe awa ênac kaisara atom, oc tanjgamoac enj su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

1 Sêsôm binj kêtû tônj gebe aêac alac ana Italia, tec sêkênj Paulu to lau kapoacwalôña ñagêdô gêdênj

siŋwaga “Tonj Kaisaraŋa,” nanj nêŋ kapitai tenj, nê ŋaê Juli.

² Aêac api lau Adramuti nêŋ wanj tenj, taŋ gebe naêsô sêclunj gamêŋ Asiaŋa nanj, jac agenj lac sa, ma ŋac Makedoniaŋa Aristarka anjga Tesaloniki gêwiŋ aêac.

³ Ŋagelenj aêac asô Sidon, ma Juli, taŋ kêmoasiŋ Paulu ŋapep nanj, gêlôc gêdêŋ enj gebe naênac nê lau kêsi ma sênam enj sa acgom.

⁴ Go agenj sa anjga tonanj ma aja e mu kêpuc aêac tôŋ, tec aêc Kupro ŋalêlômgenj,

⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêŋ gamêŋ ma jaasô Mura gêc Lukia.

⁶ Kapitai kêtap lau Alesandria nêŋ wanj tenj sa kêpoac tonanj gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api wanj tonanj.

⁷ Wanj kêsêlêŋ ŋajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaŋa, go adabiŋ Nidi. Mu kêsêlêŋ kêtû kapôêŋ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apeŋ Krete e adabiŋ gamêŋ Salmonenja.

⁸ Ma kêtiŋ aêac e gebe naapi bau ma agôm ŋapanj e jaasô gamêŋ tenj sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêŋ tonanj gêc malac Lasea ŋagala.

⁹ Bêc taêsam gêjaŋa e gamêŋ kêtû sec, gebe Judawaganêŋ noc sênam dabunj moŋa gêbacnê, tec Paulu gêjac biŋsu êsêac

¹⁰ ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêŋ wapac sa ma gêŋ taêsam oc ênaŋa. Waba to wanjgenj êtu sec atom, aêac taunj oc tanaŋa amboac tonanjenj.”

¹¹ Ma kapitai kêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac gôliŋja to wanj ŋatau nêŋ biŋgenj.

12 Sêclun tonan kêtôm gebe wan êpoac njam êndên komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtû tôn gebe sêwi sêclun tonan sin. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonan êndên komô. Poiniki tonan sêclun Kretenja ten, tan gêbôc mu auc.

Gwêc kêtû sec

13 Mula kêsêlên njam, tec êsêac taên gêjam sebe sêngôm nêj bin, tan sêsôm nan, êtu tôn. Amboac tonan sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenên gamên baugen sêja.

14 Aêac akên gamên sin saunjen acgom, go mu gêbuc sec ten kêsâ anga nuc tau

15 mênkêtap wan sa, ma abe anga mu e agôm jageo, tec awi sin ma adam nômagen.

16 Aêac aêc nuc saun, nê Kauda, nêlêlômagen, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtû kôm kapôn.

17 Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wan dambê gebe êngamin wan tau tôn. Ma têtêc gebe mu êtin êsêac sêpi mêt Surti, tec sêlêc lac su ma adamgen.

18 Mu to gwêc kêjamun aêac kain ten e nêbêbêc sêbalin waba nêgêdô sin

19 ma nêgelen êsêac sêbalin wan nêgênlêlôm nêgêdô sin na tauj lemen.

20 Bêc nêgêdô gêjana ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taên gêjam gebe aêac tauj sugac.

21 Êsêac sen gên atom e nêsawa nêngen, tec Paulu jakêkô gêwin lau wanja ma kêsôm gebe “O lauc, embe akên tanem aênoc bin ma anjen lac sa anga

Krete atom, go tatap gêñ wapac tonec sa atom to gêñ tenj ênaña atom.

22 Ma galoc janac biñsu amac gebe têtmac êpa su, gebe amacnêm ñac tenj oc ênaña atom, wañ tagen tec oc ênaña,

23 gebe gêdênj gêbêc tonañ ñoc Anôtô, tañ gajam sakinj gêdênj enj nanj, nê anjela tenj mênjgêdênj aê

24 ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lañônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkênj samob, tañ sêlac sêwiñ aôm nanj, gêdênj aôm.’

25 Lauac, amboac tonañ têtmac êpa su. Aê kakênj gêwiñ Anôtôgac gebe biñ, tañ anjela kêsôm gêdênj aê nanj, êtu têtj.

26 Mago aêac oc dandam nadansac nuc tenj acgom.”

27 Aêac adam gwêc Adriaña e bêc 14 gêjaña, ñagêbêc e gêja lugenj ma lau wañña sêsaê gebe têtabinj baugac.

28 Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15.

29 Tec têtêc gebe moae wañ naênsac poc, tec sêu anjka aclê kêsêp wañkuña ma sêpuc boagenj gebe elenja sebenmaj.

30 Lau wañña sebe sêwi wañ sinj ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanj gomboa ma sêsau gebe sêu anjka wañ nêmaña êsêp.

31 Tec Paulu kêsôm gêdênj kapitai to sinjwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa wañ sêwiñ atom, ma amac oc anaña samob.”

32 Tec sinjwaga dêdim gomboa tau ñalêpoa gêñgic ma gêu tau kêsêp gêjaña.

33 Kêdabinj gebe elenja, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenj êsêac gebe sêniñ gêñ. Enj kêsôm gebe “Bêc

14 gêjaņa ma aņgôn ɲaômagen, aen gêņ ten atom.

³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe anin gêņ tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma mômêmlaun ten êmbuc sa aņa mômêmapac ênaņa atom.”

³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mêngêjam dange Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma geņ.

³⁶ Go samob nêņ ɲalêlôm kêtû malô ma seņ gêņ sêwiņ.

³⁷ Ma aêac lau samob taņ aņgôn waņ naņ, lau 276.

³⁸ Seņ gêņ e kêtom, go sêbaliņ gêņ taniņņa ɲagêdô kêsêp gwêc gêja gebe waņ êtu gaô.

Gwêc gesen waņ su

³⁹ Gamêņ ɲawê kêsa, mago sêjala gamêņ kêtû katô atom, sêlic ɲasuc tolêlôm ten, tec sêsôm kêtû tôn gebe Embe êtôm, go waņ naêpi bau aņa tônê.

⁴⁰ Amboac tonañ dêdim aņka gêngic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliņ su ma segeņ lac saun jamoatêpôêņa sa, go mu gêliņ-gêliņ êsêac sêsô bau sêja.

⁴¹ Têdabiņ mêc ma waņ nêմņa kêsêmuņ e jaņajaņa kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac waņkuņa popoc.

⁴² Siņwaga sebe sênac lau kapoacwalôņa êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom.

⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesen êsêacnêņ biņ ma kêjatu lau, taņ sêkêkôc kêtû tôn naņ, gebe sêu taun sêsêp gwêc sêmuņ ma nasêpi bau.

⁴⁴ Go lau ɲagêdo sênsac katapa to waņ ɲagêņlêlôm ɲagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonañ, tec jasêpi bau tomalagen.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

¹ Aêac anğonj acgom, go anjô nuc tau njaê gebe Malta.

² Malacm sêmoasiñ aêac njanô. Êsêac sêboa ja ma sejon aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac.

³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêñ êpi ja, tec ja gêoc moac tenj ôli njanan kêsma ma kêkêñ kêsma jagênac enj kêsêp lêma.

⁴ Malacm sêlic moac genkaleñ ênê lêma ma sêsôm gêdêñ taunj gebe “Nac tônê oc gêjac njamalac êndu. Enj gêjam samuc anja gwêc, mago gêwê njağêjô sa atom.”

⁵ Paulu kêdainj moac su kêpi ja gêja, mago gêñ tenj gêgôm enj atom.

⁶ Êsêac sêsaê gebe enj lêma ênsunj auc ma êmac êndu elêmê. Sêônj seboç gêñ tenj êngôm enj e sêlic njanô masi, tec taênj gêjam binj tenj kêtuk wakuc gebe “enj anôtô tenj.”

⁷ Nuc tau tonanj njaçasêga tau nê njaê Pupli. Ênê gamênj njağêdô gêc tonanj, nanj kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac.

⁸ Ma njaç tau tama ôli njaçawajaô kapônj ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêñ enj jaketenj mec ma kêkêñ lêma gêsac enj e njaç tau ôli njaçam kêsma.

⁹ Gêgôm tonanj tec lau gêmac njağêdô anja nuc tonanjan sêmênj, ma gêgôm êsêac njaçam kêsma.

¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa njanô e aêac abe alac ana ma sêkêñ gêñ, tanj aêac apô lênanja nanj, kêpi wanj gêdêñ aêac.

Paulu gêo lasê Rom

11 Ajônj têlêac gêjaña, go api Alesandrianênj wanj tenj alac aja. Wanj tau kêpoac tonanj gêdênj komô. Sêsap anôtô tenj latuagêc ôlinjbôm ñakatu gêc wanjêmña.

12 Aêac asô Suraku ma anjônj tonanj bêc têlêac.

13 Go asa anja tonanj ma asô Regi, ma ñagelenj mula kêsêlênj ma alac e ñabêc kêtú luagêc ma asô Potiolo.

14 Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sêngônj tonanj. Êsêac tetenj aêac gebe anjônj awinj êsêac bêc 7. Tonanj su, go aja Rom.

15 Lasitêwai anja tonanj sêñô aêac ñawae ma sêpuc aêac tônia tônia sêmênj e dêdac aêac anja Apiunê malac têtulu gêñña to andu ñacleñña têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

16 Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê tauña êwinj sinwaga tenj ejop enj.

Paulu gêjam mêtê anja Rom

17 Gêmoa e bêc têlêac gêjaña acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagenj su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêñ tenj gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê langwa atom, mago tec sêkôc aê tônia anja Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj.

18 Êsêac têtú Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduña atom, tec sebe sêngamboac aê su.

19 Judawaga sêôc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônia, mago aê gabe jangôlinj binj tenj êpi êsêac atom.

20 Kêtú binj tonanña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc

kapoacwalô tonec kêtü bin, tañ Israel sêkêñ maten nanña.”

²¹ Go êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Papia ten kêpi aôm anga Judaia gêdêñ aêac gêmêñ atom, ma ñac ten anga lasitêwainêñ mênkêdôn to gêjac min bin sec ten kêpi aôm gêdêñ aêac anô atom.

²² Mago aêac abe anô bin, tañ taêm gêjam nan ac-gom, gebe aêac anô ñawae gebe lau têt m gamêngeñ sesen mêtê, tañ aôm kôsap tôn nan elêmê.”

²³ Ma ac sêjac noc tauñ kêpi bêc ten, go êsêacnêñ taêsam dêdêñ en sêja êné andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamêñ sa gêdêñ êsêac. En gêjam nenen êsêac gebe sêkêñ êwiñ Jesu to gêwa Mosenê bin su ma propetenêñ bin sa gêdêñ êsêac kêtôm bêc to gelengeñ.

²⁴ Lau ñamaken sêkêñ gêwiñ Paulunê bin, ma ñamaken sêkêñ gêwiñ atom.

²⁵ Êsêacnêñ bin keso tau ñapan e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm bin tecenec gebe “Ñalau Dabuñ gêôc propete Jesaia awa sa gêdêñ tamemi jagêdêñgeñ

²⁶ gebe

‘Ôndêñ lau tônê ôna ma ôsôm gebe
Tanjemsuñ anô, mago nê m kauc êsa atom
to matemanô alic, mago ajala atom,

²⁷ gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajana kêsä
ma tanjensuñ gêôc auc to maten gêmôb,
tec matenjanô sêlic gêñ sapu
to tanjensuñ sêñô bin atom,
ma nêñ ñalêlôm sêjala gêñ atom
ma sebe sênam tauñ ôkwi
mênjanğôm êsêac ñajam êsa atom.’

28 Amboac tonañ jasôm lasê êndêñ amac gebe Anôtônê moasiñ ênam ñamalac kêsiña tonec eñ kêkêñ gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkêñ tañeñ.” [

29 Kêsôm biñ tonañ su, ma Judawaga sêc jasêsôm tañ ñanô.]

30 Paulu gêjam ôli nê gamêñ ñalêlôm teñ ma gêmoe e jala samuc luagêc. Eñ kêkôc lau, tañ têtù ñaclêñ dédêñ eñ sêja-sêja nañ, sa samob,

31 ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ to kêdôn biñ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen ma lau teñ sêkô eñ auc atom.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb